



www.limburg.nl

Kernrapport Natura 2000-plan 2021-2027
**Weerter- en Budelerbergen &
Ringselven (138)**

ontwerp, november 2021



Provincie Noord-Brabant

provincie limburg



Colofon

Voor u ligt het Kernrapport van het Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Dit compacte Kernrapport geeft alleen de kernpunten van het Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven weer, zonder details, zonder uitgebreide analyses en zonder gedetailleerde onderbouwingen. Het bijbehorende uitgebreide Hoofdrapport bevat met name voor de ecologische en juridische aspecten nadere informatie en onderbouwing.

Datum:
November 2021

Opgesteld door:
Provincie Limburg

Bezoekadres
Gouvernement aan de Maas
Limburglaan 10
6229 GA Randwyck-Maastricht

Postadres
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Contact
Algemeen telefoonnummer: +31 (0)43 389 9999
E-mail: postbus@prvlimburg.nl
www.limburg.nl/natura2000

Wijze van citeren:
Provincie Limburg. 2021. Ontwerp-Kernrapport Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138) 2021-2027. Maastricht, oktober 2021.

Foto voorblad:
De Boshoverheide vanuit de Defensiedijk ter hoogte van de Vogeltrektelpost.

Voorwoord	4
1. Inleiding	7
1.1. Waarom een Natura 2000-plan?.....	7
1.2. Korte karakteristiek van het gebied.....	8
2. Binnen welke kaders moet dit plan passen?	9
2.1. Europees natuurbeleid	9
2.2. Nationaal natuurbeleid	9
2.3. Limburgs provinciaal natuurbeleid	10
2.4. Samenhang met stikstofaanpak en andere provinciale beleidsontwikkelingen	12
2.5. Noord-Brabants provinciaal natuurbeleid.....	13
2.6. Waterbeleid Limburg	14
2.7. Waterbeleid Noord-Brabant	15
2.8. Gemeentelijk beleid.....	15
3. Ecologische analyse	16
3.1. Hoe ziet het gebied er nu uit?	16
3.2. Instandhoudingsdoelen	17
3.3. Waar lopen we nog tegen aan?	23
4. Welke resultaten realiseren we?	25
4.1. Dit verwacht Natura 2000 van ons.....	25
4.2. Waar zien we kansen en hoe kunnen we die benutten?	26
4.3. Welke toekomstbeeld willen we bereiken?	26
4.4. Invulling van de natuurdoelen	29
5. Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	30
5.1. Instandhoudingsmaatregelen.....	30
5.2. Maatregelen Weerterbos.....	31
5.2.1. Maatregelen die een postief effect hebben op alle habitattypen	31
5.3. Maatregelen Weerterbos Ringselven, Kruispeel Laurabossen.....	32
5.3.1. Maatregelen die een postief effect hebben op alle habitattypen	32
5.4. Monitoringsmaatregelen.....	34
5.5. Handavingsmaatregelen	34
5.6. Welke gevolgen hebben de maatregelen voor de omgeving?.....	35
6. Financiering en subsidieregelingen	36
6.1. Budgettering	36
6.2. Uitvoering	36
6.3. Schade	37
7. Toetsing huidig gebruik	38
7.1. Inleiding en juridisch kader.....	38
7.2. Inventarisatie en selectie huidig gebruik	38
7.3. Toetsingsmethodiek	39
7.4. Categorieën.....	40
7.5. Toetsing huidig gebruik	41
8. Bijlagen	44

Voorwoord

Limburg heeft een gevarieerde en rijke natuur. Dat is niet alleen van grote biologische en landschappelijke waarde maar zeer zeker ook van economische waarde. Denk maar aan de stroom recreanten en toeristen, die ook geld in het laatje brengen. Ook daarom koesteren we die natuur. Voorop staan de 24 gebieden in onze provincie die binnen Europa deel uit maken van de zogeheten Natura 2000-gebieden. Dit is het netwerk van beschermde natuurgebieden in de EU om wilde planten en dieren te laten gedijen. Maar het zijn zeker ook dé gebieden, die de mens graag opzoekt. Om rust en stilte te ontdekken of om de flora en de fauna te bestuderen. Onze ambitie is om die rijkdom aan natuur te behouden en het beheer ervan te verbeteren

Reden waarom ik erg blij ben dit Natura 2000-plan voor het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven te presenteren. Hierin staan concrete maatregelen die we gaan nemen. Want er moet wel iets gebeuren. Tussen Budel en Weert bevindt zich aan weerszijden van de provinciegrens een grootschalig natuurgebied, dat in drie verschillende landschappen is te verdelen: In het noorden ligt het Weerterbos, een nat bosgebied, Centraal liggen de Weerter- en Budelerbergen, een afwisselend stuifzandlandschap. En in het zuiden ligt het Ringselven, de Kruispeel en de Laurabossen, een combinatie van vennen, heidegebied en broekbos. Samen vormen deze drie landschappen het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Dit natuurgebied is als geheel aangemeld onder Natura 2000. Ze maken samen deel uit van het Natura 2000 netwerk en is topografisch gelegen tussen de Grote Peel en België, waar ook Natura 2000-gebieden aanwezig zijn.

De totstandkoming van dit beheerplan is mede te danken aan de overleggen met een brede groep van directbetrokkenen uit de omgeving. Ik wil de betrokken partijen, zoals Provincie Noord-Brabant, Stichting het Limburgs Landschap, Natuurmonumenten, Gemeente Weert, Nederweert en Cranendonck, Waterschap de Dommel, Waterschap Limburg, Gebiedsoverleggroep Weert, LLTB en het Rijksvastgoedbedrijf en alle andere betrokkenen, bedanken voor hun constructieve inbreng. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een breed gedragen Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

De Weerter- en Budelerbergen & Ringselven als natuurgebied verdient het om qua flora en fauna op kwalitatief goed niveau te houden en waar nodig te brengen. Een duurzame bescherming is gewoon nodig. Dit plan gaat daar voor zorgen.



Geert Gabriëls
Gedeputeerde Natuur in de Provincie Limburg

Samenvatting

Door middel van het ontwerp-aanwijzingsbesluit d.d. 15 december 2006 is Weerter- en Budelerbergen & Ringselven door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In 2013 is het Aanwijzingsbesluit voor het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven definitief vastgesteld. Dat betekent dat het gebied van internationaal belang is en dus op provinciaal, landelijk en Europees niveau bescherming verdient. De provincie is verplicht om een Natura 2000-plan op te stellen waarin wordt beschreven hoe het gebied wordt beschermd. Dit Natura 2000-plan heeft een looptijd van 6 jaar. In dit kernrapport worden de hoofdzaken van het Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven beschreven.

Beschrijving van het gebied

Het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven ligt ten westen van Weert grotendeels aan de Limburgse zijde van de provinciegrens tussen Noord-Brabant en Limburg. Het behoort tot het grondgebied van de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. Dit gebied bestaat uit de deelgebieden Weerterbos, Ringselven en Kruispeel (Habitatrichtlijngebied) en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied).

Deelgebied Weerterbos

Het noordelijk deelgebied betreft het Habitatrichtlijngebied de Weerterbossen. Een klein gedeelte van dit deelgebied heeft ook de status Vogelrichtlijn, dit betreft het zuidwestelijke gedeelte Maarhezerveld. Het Weerterbos is een oud bosgebied. Het ligt in een kom waar vroeger door de Maas klei is afgezet en in een latere fase lokaal veenvorming optrad. De hogere randen worden gevormd door de omringende dekzanden. Op natte delen, in slenken en geïsoleerde laagtes staat relatief zuur berkenbroekbos. In deze laagtes liggen vele watertjes en worden zwak gebufferde vennen hersteld. De gebieden Hugterbroek en In den Vloed bestaan uit moeras en bos.

Deelgebied Weerter- en Budelerbergen

Het centraal gelegen deelgebied betreft de Weerter- en Budelerbergen. Aan de noordkant is het vogelrichtlijngebied Hugterheide, ten westen van de Weerterbos, onderdeel van dit deelgebied. De Boshoverheide behoort ook tot het centrale deelgebied. De Weerter- en Budelerbergen bestaan uit een aaneengesloten (naald)bosgebied met een centraal gelegen heide- en stuifzandterrein.

Deelgebied Ringselven en Kruispeel

Het zuidelijk deelgebied bestaat uit de habitatrichtlijngebieden Ringselven en De Hoort, het vogelrichtlijngebied Laurabossen en de Kruispeel en de Loozerheide, die zowel Vogel- als Habitatrichtlijngebied zijn. Het Ringselven en de Kruispeel zijn gelegen aan weerszijden van de Zuid-Willemsvaart. Het Ringselven is een ven omgeven door moerasvegetaties. De Kruispeel bestaat uit berken- en elzenbroekbossen, met enkele vennen gelegen langs de Tungelroyse beek en de Zuid-Willemsvaart.

De belangrijkste doelen voor het gebied

In dit Aanwijzingsbesluit zijn voor een aantal habitattypen en habitatsoorten instandhoudingsdoelstellingen opgenomen. Deze instandhoudingsdoelstellingen hebben betrekking op de in tabel 0.1 genoemde habitattypen, habitatsoort en vogelrichtlijnsoorten:

Tabel 0.1 Aangewezen habitattypen en soorten voor Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Habitattypen		Doelstelling
Zwak gebufferde vennen	H3130	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Galigaanmoerassen*	H7210	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Hoogveenbossen*	H91D0	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Kleine Modderkruiper	H1149	Behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied
Nachtzwaluw	A224	Behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied
Boomleeuwerik	A246	Behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied
Roodborsttapuit	A276	Behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied

De prioritair habitattypen zijn aangegeven met *. De prioritair status houdt in dat voor deze habitattypen een bijzondere verantwoordelijkheid geldt, omdat een belangrijk deel van het verspreidingsgebied in dit Natura 2000-gebied ligt.

Hoe gaan we dit doen?

Het Natura 2000-maatregelenpakket omhelst een aantal PAS-maatregelen en natuurmaatregelen die voortvloeien uit de PAS-gebiedsanalyse voor het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Daarnaast spreekt het Natura 2000-plan zich uit over aanvullende, nitraat- en verdroging gerelateerde maatregelen die hun oorsprong hebben in de diverse onderzoeken maar ook besproken zijn tijdens de gesprekken met de terreinbeheerders. Ook gaat het Natura 2000-plan in op maatregelen op het gebied van monitoring ten behoeve van ecologische uitbreidingsdoelen (binnen de begrenzings van het gebied).

Streefbeeld

Herstel van de waterhuishouding zal een van de grootste uitdagingen van het plan zijn. Voor het Weerterbos betekent dit het verondiepen van de Oude Graaf waardoor het gebied zeker in de winter een heel ander beeld zal vertonen waarbij de laag gelegen gedeeltes onder water komen te staan. Ook rondom de Kruispeel zal het op termijn natter worden en in het reeds aanwezige Hoogveenbos zal het aandeel veenmossen sterk toenemen. De aangrenzende bossen zullen ook natter worden en het bos zal langzaam ontwikkelen tot Hoogveenbos. Rondom het Ringselven zal meer vochtige heide ontstaan in plaats van de vergraste vlaktes die er nu liggen.

Aanvullende informatie

- In dit Kernrapport komen alleen de hoofdzaken van het plan aan bod. Nadere onderbouwingen en overwegingen zijn in het gelijknamige Hoofdrapport opgenomen. Bij juridische vraagstukken is het hoofdrapport leidend;
- De habitattypenkaart en uitbreidingskaart uit de bijlagen van het hoofdrapport zijn ook te zien in een GIS-viewer op www.limburg.nl/natura2000;
- Op de website van het Rijk, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000, kunt u informatie vinden over het nationale beleidskader Natura 2000;
- De website van Provincie Limburg, www.limburg.nl/natura2000, bevat informatie over de provinciale aanpak van Natura 2000;
- Op de website van de Regiegroep Natura 2000, www.natura2000.nl, kunt u informatie over alle Natura 2000-gebieden in Nederland vinden;
- Belanghebbenden kunnen via een formele inspraakprocedure hun reactie geven op voorliggend ontwerpplan.

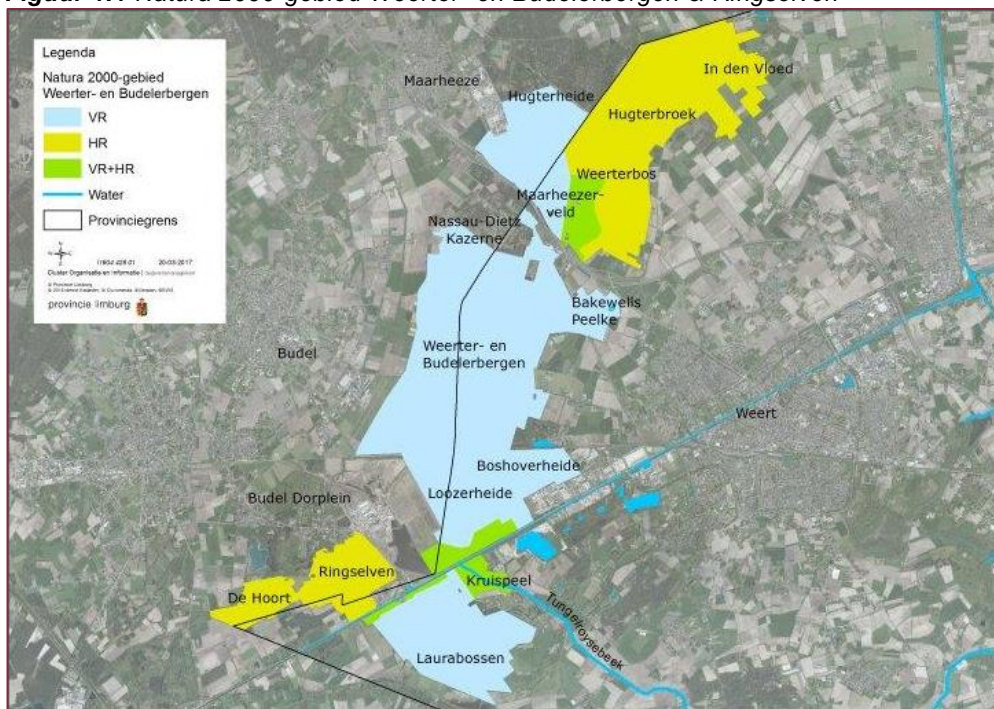
Tegen de definitieve vaststelling van onderdelen van het plan is beroep mogelijk bij de Rechtbank te Roermond / Maastricht.

1. Inleiding

1.1. Waarom een Natura 2000-plan?

Het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, in totaliteit 3164 ha, is gelegen tussen de dorpen Maarheeze en Budel aan de westkant en de stad Weert aan de oostkant. Het gebied ligt aan twee kanten van de provinciegrens tussen Noord-Brabant (942 ha) en Limburg (2223 ha). Van zuidoost naar noordwest wordt het gebied doorsneden door de autosnelweg A2 en de spoorlijn Weert-Eindhoven, de autoweg Geuzendijk tussen Budel en Weert, de spoorlijn IJzeren rijn en het kanaal Zuid-Willemsvaart. Aan de zuidkant van het Natura 2000-gebied ligt België.

Figuur 1.1 Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven



Om de bijzondere soorten en habitattypen te beschermen heeft het Rijk in het kader van het Europese programma Natura 2000 de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze aanwijzing als Natura 2000-gebied wil zeggen dat het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven ecologisch van internationaal belang is en dus op provinciaal, landelijk en zelfs Europees niveau bescherming verdient. Op die manier wordt ook een bijdrage geleverd aan de landelijke en internationale natuurdoelstellingen.

Provincie Limburg heeft de taak om de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven te beschermen volgens de regels van de Wet Natuurbescherming (Wnb). De manier waarop het gebied beschermd moet worden, is door de Provincie vastgelegd in het voorliggende Natura 2000-plan, met een looptijd van zes jaar. Hierin staat beschreven welke natuurdoelen nagestreefd moeten worden en met welke maatregelen en regelingen dat tot stand wordt gebracht. U leest nu het Kernrapport van dit plan; voor verdiepende informatie en onderbouwing van het plan verwijzen wij u graag naar het gelijknamige Hoofdrapport.

Het Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is bedoeld om de volgende habitattypen, habitatsoort en vogelrichtlijnsoorten te beschermen:

- Zwak gebufferde vennen (H3130)
Doel: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
- Galigaanmoerassen (H7210)*
Doel: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
- Hoogveenbossen (H91D0)*
Doel: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
- Kleine modderkruiper (H1149)
Doel: behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied
- Nachtzwaluw (A224)
Doel: behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied
- Boomleeuwerik (A246)
Doel: behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied
- Roodborsttapuit (A276)
Doel: behoud van de omvang en behoud kwaliteit van het leefgebied

** Dit habitattype is landelijk gezien prioriteit voor Weerter- en Budelerbergen & Ringselven*

Het Natura 2000-plan heeft de volgende functies:

- het plan omschrijft de huidige situatie van alle aangewezen habitattypen en soorten en geeft aan wat het uiteindelijke doel is (hoofdstuk 3 en 4);
- het plan geeft aan welke instandhoudingsmaatregelen nodig zijn (hoofdstuk 5 en 6);
- het plan regelt voor bepaalde activiteiten de vrijstelling van vergunningplicht op grond van de Wnb (hoofdstuk 7).

De in de PAS-gebiedsanalyse Weerter- en Budelerbergen & Ringselven 2017 opgenomen maatregelen maken deel uit van de instandhoudingsmaatregelen in voorliggend Natura 2000-plan; het Natura 2000-plan is daarmee de integrale basis voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het tot een vorm van voortzetting van de PAS en de bijbehorende gebiedsanalyses komt, kunnen de instandhoudingsmaatregelen in de gebiedsanalyses nader uitgewerkt en/of geprioriteerd worden; dergelijke besluiten op ondergeschikte punten kunnen in de gebiedsanalyses worden vastgelegd, zonder dat het Natura 2000-plan gelijktijdig hoeft te worden aangepast.

1.2. Korte karakteristiek van het gebied

Dit Natura 2000-gebied bestaat uit de deelgebieden Weerterbossen, Ringselven en Kruispeel (Habitatrichtlijngebied; HR) en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied; VR). Het Weerterbos is een oud bosgebied. Historisch was het een moerasgebied omgeven door heide en moeras. Een aantal percelen zijn aangeplant met populieren en essen en op natte delen, in slenken en geïsoleerde laagtes staat relatief zuur berkenbroekbos. De Hugterheide ligt in Noord-Brabant en is een bosgebied dat voornamelijk bestaat uit grove dennen en is aangeplant op stuifzand. De stuifzanden zijn nog duidelijk te herkennen in het heuvelachtige terrein. Het naastgelegen gebied Hugterbroek en 'In den Vloed' aan de Limburgse zijde bestaan uit moeras en bos. De Weerter en Budelerbergen bestaan uit een aaneengesloten (naald)bosgebied met een centraal gelegen heide- en stuifzandterrein. Het Ringselven en de Kruispeel zijn gelegen aan weerszijden van de Zuid-Willemsvaart. Het Ringselven is een ven omgeven door moerasvegetaties. De Kruispeel bestaat uit berken- en elzenbroekbossen, met enkele vennen gelegen langs de Tungelroyse beek.

2. Binnen welke kaders moet dit plan passen?

Het plan voor het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is gebaseerd op Europees beleid en verankerd in nationaal en provinciaal beleid. Voor een uitgebreide omschrijving van alle beleidskaders waar het plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven binnen moet passen, verwijzen we u naar het gelijknamige Hoofdrapport. Hier volgt een beknopte opsomming.

2.1. Europees natuurbeleid

Het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven maakt deel uit van een groot Europees Natura 2000-netwerk. Door in Europa Natura 2000-gebieden aan te wijzen wil de Europese Unie de achteruitgang van de biodiversiteit stoppen. Nederland heeft ruim 160 gebieden aangemeld. Deze gebieden worden beschermd via twee Europese wetten: de Vogel- en de Habitatrichtlijn. Binnen het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zijn de habitattypen en soorten via de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermd; zie de tabel in paragraaf 1.1 van dit Kernrapport.

2.2. Nationaal natuurbeleid

De Rijksoverheid heeft de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn juridisch verankerd in de Wet Natuurbescherming (2017). In 2014 is de opdracht om de Europese natuurdoelstellingen te realiseren overgedragen aan de provincies. De provincies hebben ook de taak om te toetsen of bepaalde activiteiten binnen of buiten het gebied mogelijk negatieve effecten hebben op de aangewezen natuurdoelen in Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

PAS / Stikstof aanpak

De natuur in het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is gevoelig voor stikstof. Dat geldt voor veel natuurgebieden en daarom is in 2015 het landelijke Programma Aanpak Stikstof – kortweg PAS – in werking getreden, een samenwerkingsprogramma van het Rijk (ministeries van EZ/LNV, I&M en Defensie) en twaalf provincies. Inmiddels is dit landelijke programma als gevolg van jurisprudentie niet meer van toepassing en onderhevig aan verandering. De PAS voorzagt erin, dat

- a. de stikstofdepositie met behulp van landelijke bronmaatregelen in de periode tot 2033 daalt in de Natura 2000-gebieden;
- b. in de periode 2015-2021 inrichtings- en aanvullende beheermaatregelen worden getroffen in de Natura 2000-gebieden waar de kritische depositiewaarden (KDW) overschreden worden; deze maatregelen zijn via de PAS gefinancierd en vastgelegd in PAS-gebiedsanalyses;
- c. een hoeveelheid economische ontwikkelingsruimte (i.c. toegestane depositieruimte) per Natura 2000-gebied wordt toegewezen.

Ad a: Het Kabinet heeft op 24 april 2020 in een brief aan de 2^e Kamer zichtbaar gemaakt op welke wijze het Rijk de te hoge stikstofdepositie wil aanpakken. In 2030 dient landelijk bij meer dan de helft van de stikstofgevoelige habitattypen de stikstofdepositie gemiddeld onder de Kritische Depositie waarde (KDW) te zijn gedaald door een hele serie generieke maatregelen. Als alle afspraken, waaronder ook internationale afspraken met betrekking tot de NEC-plafonds gerealiseerd worden, worden in 2030 naar verwachting in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven gemiddeld en/of plaatselijk nog KDW's overschreden wordt.

De Rijksambities en de omvang, verdeling en wijze van financiering moeten nog op provinciaal niveau worden uitgewerkt met behulp van gebiedsgerichte stikstofplannen. In het Aanvalsplan Stikstof heeft de provincie dit beschreven en indicaties gegeven van denkbare maatregelen. Er zijn dus nog geen

concrete plannen en maatregelen vastgesteld om te voldoen aan de beoogde stikstofdepositie noch voor eventuele extra of versnellingsmaatregelen.

Ad b: De instandhoudingsmaatregelen uit de voormalige PAS-gebiedsanalyses worden in het verlengde van de uitspraak van de Raad van State en volgens landelijke afspraak één-op-één overgenomen in het Natura 2000-plan. Ongeacht de wijze, waarop in de toekomst een vermindering van de stikstofdepositie wordt bereikt, zijn deze herstelmaatregelen in de Natura 2000-gebieden in de komende beheerplanperiode noodzakelijk. Om de gunstige staat van instandhouding te bereiken, en om daarmee de vergunningverlening voor ruimtelijke ontwikkeling te vergemakkelijken, is aanvullende financiering nodig. De voortzetting van het Natuurpact 2013 zorgt voor dekking van uitgaven; eind 2020 is besluitvorming voorzien over de verdeling van de aanvullende Rijksmiddelen voor de stikstofaanpak en het Natuurprogramma (€ 3 mld. tot en met 2030 voor heel Nederland).

Ad c: Voor het onderdeel vergunningverlening heeft de Provincie Limburg op 12 december 2019 beleidsregels met betrekking tot de stikstofaspecten vastgesteld. Op 28 januari 2020 is voorts het provinciale Aanvalsplan Stikstof vastgesteld. Landelijke afspraken om de stikstofemissies verder terug te dringen en om daarmee ook ruimte te maken voor economische ontwikkeling zijn in ontwikkeling.

Indien een vernieuwde aanpak van de stikstofproblematiek ertoe leidt, dat de herstelmaatregelen in omvang, tempo of locatie sterk gewijzigd dienen te worden ten opzichte van voorliggend Natura 2000-plan, dan wordt ook het voorliggende plan (tussentijds) gewijzigd. Er zijn evenwel ook tussentijdse aanpassingen van uitvoeringsmaatregelen mogelijk zonder dat het voorliggende Natura 2000-plan hierop formeel wordt aangepast, namelijk:

- ondergeschikte uitwerkingen of aanpassingen bij de uitvoering van maatregelen (bijv. naar locatie, intensiteit, hoeveelheid); deze worden goedgekeurd bij de subsidietoekenningprocedures;
- aanpassingen naar aanleiding van nader onderzoek of op grond van nieuwe inzichten, leidend tot vergelijkbare effecten op de aangewezen habitattypen of soorten; idem.

Houtopstanden

De houtopstanden binnen de Natura 2000-begrenzing van het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven vallen onder de bepalingen van de Wet natuurbescherming (Hoofdstuk 4). Er geldt geen compensatieplicht als het gaat om maatregelen ten behoeve van Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Het Rijk is bezig met de uitwerking van een nieuw bosbeleid; er zijn ambities geformuleerd om te komen tot het aanleggen van extra bos in het kader van het CO₂-beleid (klimaatakkoord). In de brief van 18 november 2020 van de Minister van LNV de uitwerking van de ambities en doelen van de landelijke Bossenstrategie aangeboden aan de Tweede kamer. Daarin staat dat er in Nederland ruimte is voor 37.000 ha meer bos. Rijk en provincies zoeken zowel buiten als binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) samen met de terreinbeheerders naar mogelijkheden voor meer bos. Het bos dat sinds 2017 is –en nog wordt- gekapt om ruimte te bieden voor andere natuurtypen (Natura 2000) zal gecompenseerd worden. Deze compensatie is goed voor 3.400 ha aan bomen. Het nieuwe bosbeleid van de Provincie Limburg zal hierop aansluiten.

2.3. Limburgs provinciaal natuurbeleid

Provinciaal Omgevingsplan Limburg

Natura 2000-gebieden – Weerter- en Budelerbergen & Ringselven – vormen in Limburg de kern van een robuust grensoverschrijdend natuur- en waternetwerk van goede kwaliteit. Dit netwerk levert een grote bijdrage aan de Limburgse ambitie om de biodiversiteit in stand te houden (POL-2014). Het huidige POL vormt deels het vertrekpunt voor de Omgevingsvisie Limburg (POVI) welke in het kader van de nieuwe Omgevingswet welke naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt, dient te

worden opgesteld. Eind 2021 wordt deze POVI door Provinciale Staten vastgesteld. Naar verwachting blijft het beleid met betrekking tot Natura 2000-gebieden daarin in essentie ongewijzigd.

Goudgroene natuur (POL) / Natuurnetwerk Limburg (POVI)

De Provincie Limburg heeft in het Omgevingsplan aangegeven welke Goudgroene natuurzones beschermd moeten worden. Alle Natura 2000-gebieden maken deel uit van de Goudgroene natuurzones. Deze zones worden beschermd tegen ontwikkelingen die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

In het Ontwerp omgevingsvisie Limburg (POVI) heeft de provincie aangegeven om de biodiversiteitsdoelen waaronder ook de Natura 2000-doelen in te zetten op meerdere sporen. Het primaire spoor is een kwaliteitsimpuls in bestaande natuur van het Natuurnetwerk Limburg, vooral in Natura 2000-gebieden. Daarnaast wordt er gekozen voor een hoogwaardige kwalitatieve inrichting van de nieuwe natuur in het Natuurnetwerk Limburg. Aanvullend op het Natuurnetwerk Limburg wordt ingezet op het realiseren van zones waar het ruimtelijkgebruik bijdraagt aan het realiseren van de biodiversiteitsdoelen.

Natuurvisie Limburg 2016

In april 2013 stelden Provinciale Staten De nota 'Natuurbeleid: natuurlijk eenvoudig' en het programma Natuur- en Landschapsbeleid vast. In die nota zijn de drie gebiedscategorieën voor natuur en landschap geïntroduceerd: de goudgroene, zilvergroene en bronsgroene gebieden. De Natura 2000-gebieden zijn ondergebracht in de categorie goudgroen.

In 2017 kreeg de nota een vervolg in de Natuurvisie Limburg 2017. In deze visie worden de Natura 2000-gebieden genoemd als de belangrijkste natuurgebieden. De provincie draagt zorg voor een goede bescherming. Verder streeft de provincie ernaar om de natuurdoelen in de Natura 2000-gebieden zo spoedig als mogelijk en verantwoord is in een gunstige staat van instandhouding te brengen, onder meer door het uitvoeren van de maatregelen uit de PAS en Natura 2000-plannen. Dit is niet alleen voor de natuur van belang, maar ook voor een goed vestigingsklimaat. Immers wanneer het goed gaat met de natuur, biedt dit meer ruimte voor ontwikkelingen. In 2022 is een nieuw provinciaal Natuurprogramma voorzien als opvolger van de Natuurvisie Limburg 2017.

Kwaliteitsslag gerealiseerde natuur

Een aanzienlijk deel van de gerealiseerde nieuwe natuur heeft een kwaliteitsslag nodig om de in dit Natura 2000-plan beoogde natuurkwaliteit te bereiken. Daarom voorziet dit Natura 2000-plan niet alleen in maatregelen in de nog te realiseren percelen natuur, maar ook in een kwaliteitsverbetering in de reeds gerealiseerde areaaluitbreiding natuur (Natuurbeheerplan Limburg, 2018).

Omgevingsverordening veehouderijen

Om Natura 2000-gebieden te beschermen schrijft Provincie Limburg voor dat veehouderijen in de omgeving hun ammoniakemissie moeten reduceren om zo de stikstofbelasting op het gebied te verminderen. Op termijn leidt deze maatregel tot minder stikstofdepositie terwijl bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft.

Limburgse aanpak stikstof

De concrete aanleiding van het Aanvalsplan "Op weg naar een nieuwe balans" komt voort uit de ontstane situatie door de stikstofproblematiek. Na de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 is de vergunningverlening op basis van de Wnb voor ontwikkelingen rondom Natura 2000-gebieden grotendeels stil komen te liggen. Het Limburgs Aanvalsplan Stikstof is uitgewerkt in vier actielijnen:

- Actielijn 1: Versnellen en verankeren herstel van natuurkwaliteit en biodiversiteit;

- Actielijn 2: Aanpak bij de bron én ruimte voor ontwikkeling;
- Actielijn 3: Een adequaat vergunningstelsel en proactieve informatievoorziening;
- Actielijn 4: Een nationaal en Europees 'level playing field' en rijksfinanciering voor de Limburgse aanpak.

Deze actielijnen zijn primair gericht op de aanpak van stikstof in relatie tot de depositie specifiek in en rondom de Limburgse Natura 2000-gebieden.

Faunabeheerplan

In het provinciale Faunabeheerplan beschrijft Provincie Limburg onder andere hoe wordt omgegaan met (beschermde) dieren die schade veroorzaken.

Provinciale subsidies

Provincie Limburg subsidieert het reguliere beheer en de ontwikkeling van nieuwe en bestaande natuur, agrarische natuur en landschapselementen in en rond Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. De ontwikkeling van nieuwe natuur net buiten de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven ondersteunt de natuurdoelen binnen Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

Programmaplan Platteland in Ontwikkeling

Het programma Platteland in Ontwikkeling (PIO) richt zich de komende jaren op realisatie van de belangrijkste opgaven in het landelijk gebied op het vlak van natuur, landbouw, water, recreatie en toerisme. Evenals in de Natuurvisie, focust binnen het PIO de natuuropgave zich op de Natura 2000-gebieden. In het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zijn de volgende PIO-projecten gestart: Weerterbos en Weerterland. Deze zullen in de toekomst zijn vervolg krijgen in het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied van Provincie Limburg.

2.4. Samenhang met stikstofaanpak en andere provinciale beleidsontwikkelingen

<< Hoofdstuk 2.4 wordt in het definitieve Natura 2000-plan WBB&R geactualiseerd naar aanleiding van recente beleidsontwikkelingen >>

Er lopen landelijk en provinciaal tegelijkertijd diverse ontwikkel- en planprocessen, die relevant zijn voor de aanpak van de Natura 2000-gebieden; in elk proces worden op tal van momenten besluiten genomen, die inhoudelijk zullen worden afgestemd met de Natura 2000-plannen maar die tegelijkertijd het perspectief voor de Natura 2000-doelen kunnen veranderen in vergelijking met de voorliggende planinhoud. Belangrijk daarvan zijn met name de provinciale Omgevingsvisie (POVI-2021), de landelijke en provinciale Stikstof-aanpak, het Natuurprogramma 2020-2030 en het provinciale Waterprogramma. Te midden van al deze plannen is het Natura 2000-plan het plan, dat formeel en concreet vastlegt welke natuurherstelmaatregelen in en rond Natura 2000-gebied uitgevoerd zullen worden in de komende 6 jaar. Dat zijn de maatregelen die nodig zijn om aan de afgesproken natuurdoelen te voldoen. Het Natura 2000-plan is een 'sectoraal' plan, dat als hoofdfunctie de natuur in Natura 2000-gebieden regelt.

Het meest algemene provinciale beleidskader, waarin Natuur één van de vele thema's is, is het POVI, Provinciaal Omgevingsplan Limburg. In dat plan staan, verbonden door ruimtelijke en omgevings-thema's, de hoofdlijnen van het provinciaal beleid voor tal van gebruiksfuncties. De Natura 2000-gebieden worden er als onderdeel van de groene hoofdstructuur in opgenomen en het POVI geeft de hoofdrichting voor de ruimtelijke ontwikkeling ervan. Het POVI wordt eind 2021 vastgesteld. Aanhakend op het POVI en het landelijke Natuurprogramma zorgt een provinciaal natuurprogramma voor de aansturing van het natuurherstel. Het natuurprogramma voorziet in prioritering van gebieden, in de ontwikkelrichting van de natuur en in benodigd onderzoek. In 2022 is een nieuw provinciaal Natuurprogramma voorzien. Zo ook met het provinciale Waterprogramma, dat naast andere

onderwerpen (bijv. wateroverlast) ook voorziet in de voor natuurdoelen benodigde watermaatregelen (verdrogingsbestrijding, waterkwaliteit).

De uitvoeringsmaatregelen uit Natura 2000-plannen worden gecompleteerd met stikstofmaatregelen, die het Rijk landelijk doorvoert en die de provincies gebiedsgericht nog nodig hebben. Ook dit zijn plannen met een concrete uitvoeringsgerichte inhoud, aangestuurd vanuit de voorgaande beleidskaders. Het landelijke pakket maatregelen voor het natuurherstel en de stikstofaanpak is in april 2020 door de Minister van LNV benoemd en gefinancierd.

De uitwerking ervan naar gebiedsgerichte stikstofmaatregelen wordt door de provincies verricht, door het Rijk gefinancierd en wordt in 2021 e.v. vastgelegd in planrapporten, die een aanvulling vormen op het Natura 2000-plan; de vorm en status van deze plannen is nog onderwerp van uitwerking. Het uiteindelijke afgesproken maatregelenpakket wordt gefinancierd met een specifieke uitkering (SPUK). In het kader van deze plannen is het ook mogelijk, dat extra natuurherstel plaatsvindt, meer dan vereist voor de Europese natuurafspraken; dat kan, indien het basale natuurherstel zich succesvol voltrekt, ruimte bieden om ruimtelijk-economische ingrepen te vergunnen die negatieve effecten met zich mee brengen.

Indien in het kader van deze planprocessen beslissingen worden genomen, die rechtstreeks (moeten) leiden tot ingrijpende aanpassingen in het concrete Natura 2000-maatregelenpakket, dan wordt de inhoud van het Natura 2000-plan daarop aangepast middels een formele procedure, incl. openbare kennisgeving en inspraakprocedure, indien nodig ook bezwarenprocedure. De samenhang met de concrete stikstofplannen is naar verwachting het meest direct en relevant.

2.5. Noord-Brabants provinciaal natuurbeleid

De Brabantse Omgevingsvisie

De Brabantse Omgevingsvisie “De kwaliteit van Brabant” is in december 2018 vastgesteld. Met deze visie wil de provincie alvast gaan werken volgens de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet. De Brabantse Omgevingsvisie is een samenhangende visie op de fysieke leefomgeving, waar 4 elementen: water, lucht, aarde en vuur(energie) centraal staan. De Omgevingsvisie bevat de belangrijkste ambities voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren: hoe moet de Brabantse leefomgeving er in 2050 uitzien.

Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

Alle Brabantse provinciale regels over de fysieke leefomgeving staan bij elkaar in de Interim Omgevingsverordening. Net zoals de Omgevingswet een groot aantal wetten vervangt, zo vervangt de Interim Omgevingsverordening een aantal provinciale verordeningen. Om zo via regels de ambities uit de omgevingsvisie te realiseren, bijvoorbeeld het beschermen van de natuurgebieden.

Brabantse Aanpak Stikstof

Met de Brabantse Aanpak Stikstof (december 2019) wordt enerzijds ingezet op natuurherstel en anderzijds ruimte gemaakt voor maatschappelijk-economische ontwikkelingen. In het eerste kwartaal van 2020 is op basis van nader onderzoek voor elk van de 14 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden een ambitieus maar realistisch afname pad vastgesteld voor de stikstofdepositie in de periode 2020-2030. Om deze doelen te realiseren gaat de provincie Noord-Brabant het volgende doen:

- Een gebiedsgerichte aanpak;
- Nieuwe provinciale Beleidsregel Natuurbescherming;
- Generieke maatregelen;
- Samenhangend maatregelenpakket veehouderij;
- Adviezen van de commissie Remkes en de plannen van het kabinet worden verwerkt in deze aanpak;

- Continu in gesprek blijven met alle relevante maatschappelijke en bestuurlijke partners.

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

De provincie Noord-Brabant wil tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Met respect voor natuur en milieu én voor de gezondheid en welzijn van mens en dier. Veehouders die willen uitbreiden moeten hiervoor een omgevingsvergunning aanvragen via het omgevingsloket. Vooraf dient eerst de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) te worden ingevuld. Hiermee wordt getoetst hoe veehouders er op dit moment voorstaan en scenario's gemaakt om te toetsen hoe zij voor ontwikkelruimte de vereiste score kunnen halen. BZV toetst de thema's: gezondheid, dierenwelzijn, brandpreventie, energie, fosfaatefficiëntie, geur, fijnstof, endotoxines, ammoniak, biodiversiteit, mineralenkringlopen en verbinding met de omgeving

Natuurvisie Noord-Brabant

In september 2012 stelden Provinciale Staten de nota Brabant; Uitnodigend Groen vast, de integrale provinciale natuur- en landschapsvisie 2012-2022. Daarin wordt aangegeven dat de provincie de ambitieuze taak heeft om de ecologische hoofdstructuur, het robuuste Brabantse natuurnetwerk, in zijn geheel wil realiseren ondanks de bezuinigingen vanuit het Rijk.

Natuurbeheerplan/subsidiestelsel natuur en landschap Noord-Brabant

Het natuurbeheerplan Noord-Brabant 2016 is een beleidskader om het Europese, rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid te realiseren. Het Natuurbeheerplan beschrijft per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen nagestreefd worden. Het gaat daarbij om bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden welke worden ingericht en beheerd volgens agrarisch natuurbeheer en de Natura 2000-gebieden.

Faunabeheerplan Noord-Brabant

Dit faunabeheerplan beschrijft hoe zal worden omgegaan met populaties van beschermde diersoorten en met schade die in het wild levende dieren veroorzaken. Het faunabeheerplan bevat per diersoort een beschrijving van de verwachte schade en de maatregelen die de faunabeheereenheid wenst te nemen om deze schade te beperken. Op basis van dit plan verleent de Provincie ontheffingen.

Gebiedsontwikkeling Noord-Brabant

De belangrijkste gebiedsontwikkeling is/was het Bestemmingsplan Duurzaam Industriepark Cranendonck (DIC)/Metalot. Door de uitspraak van de Raad van State inzake de PAS in 2019 is deze (voorlopig) onderuit gegaan.

2.6. Waterbeleid Limburg

Het Waterschap Limburg heeft het waterbeleid uitgewerkt in een Waterbeheerplan 2016-2021. Het Waterbeheerplan zet de koers uit voor een toekomstig bestendig waterbeheer in Limburg. Ook staat beschreven welke bijdrage het waterschap levert aan de Europese kaderrichtlijn Water (KRW). Het Waterschap Limburg is verantwoordelijk voor het peilbeheer in het oppervlaktewater en de grondwaterstanden. In Limburg is samen met agrariërs, natuurterreinbeheerders en provincie op basis van landelijk en provinciaal beleid het zogenaamde Gewenste Grond- en Oppervlakte Regime (GGOR), in Noord- en Midden Limburg onder de noemer Nieuw Limburgs Peil (NLP) opgesteld. Hierin staat welke grondwaterstand en -kwaliteit gewenst is en welke maatregelen nodig zijn om die in 2021 te bereiken. De Limburgse Integrale Wateraanpak (LIWA) is de opvolger van het NLP waarin de thema's waterkwaliteit, de samenhang tussen stedelijk en landelijk gebied en het opvangen van klimaatverandering meer aandacht krijgen om zo te komen tot een robuuster en veerkrachtiger Limburgs watersysteem.

Momenteel is het Waterschap Limburg en de Provincie Limburg met het opstellen van de nieuwe plannen. De provincie met het provinciaal Waterprogramma 2022-2027 en het Waterschap Limburg met het Waterbeheerprogramma voor de periode 2022-2027. Beide plannen worden waarschijnlijk eind 2021 definitief vastgesteld. In beide plannen is er extra aandacht voor het Weerterbos en omgeving Tungelroyse beek.

De Tungelroysebeek en de Oude Graaf in het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven vallen onder de KRW. Het Weerterbos en de Kruispeel zijn bovendien aangewezen als natte natuurparel die belangrijk zijn qua verdrogingsbestrijding. En ook andere gebiedjes in dit Natura 2000-gebied zijn aangemerkt als verdrogingsgevoelige vegetatie. In Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zijn enkele habitattypen sterk afhankelijk van een goed beheer van de (grond-)waterstanden en de waterkwaliteit.

2.7. Waterbeleid Noord-Brabant

Het Provinciaal Milieu- en waterplan (PMWP) 2016-2021 staat voor samenwerking aan een schone, gezonde en veilige leefomgeving in Brabant. Eén van de doelen uit dit PMWP is om samen te werken aan een duurzame fysieke omgeving. Voor de natuurgebieden zijn alle vele maatregelen genomen om de verdroging tegen te gaan, waarbij de maatregelen ook bijdragen aan de andere doelen die voor natuurgebieden gelden zoals die voor de KRW en de Natura 2000. Echter voor enkele natuurgebieden is de verdroging nog altijd een probleem. Binnen het natuurnetwerk Brabant (EHS) wordt prioriteit gegeven aan het behoud en herstel van de natte natuurparels en de Natura 2000-gebieden. Het Waterschap de Dommel zorgt in dit kader voor het herstel van de hydrologische randvoorwaarden en de provincie voor de benodigde grond, financiën en planologische middelen.

In het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is het gebied Vennen Budel waarbinnen gedeeltelijk het Ringselven ligt, is aangewezen als natte natuurparel.

De provincie werkt op dit moment aan een nieuw Regionaal Water en Bodemprogramma (RWP) voor de periode 2022-2027. De definitieve besluitvorming vindt naar verwachting eind 2021 plaats.

In het nieuwe Waterbeheerprogramma 2022-2027 welke door het waterschap de Dommel eind 2021 wordt vastgesteld, worden de ambities voor de komende periode beschreven. Met name om op termijn (2050) te komen tot een toekomstbestendige waterhuishouding. Een waterhuishouding die robuust, wendbaar en in balans met de omgeving en die voorziet in een goede waterkwaliteit.

2.8. Gemeentelijk beleid

Een bestemmingsplan beschrijft wat er met de ruimte in een bepaalde gemeente mag gebeuren. Voor Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zijn de bestemmingsplannen van Weert, Nederweert, Cranendonck van belang. In het bestemmingsplan buitengebied Weert heeft het gedeelte van het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven de volgende bestemmingen: natuur, bos maatschappelijk-militair terrein en agrarisch met natuur- en landschapswaarden.

In het bestemmingsplan buitengebied Nederweert staat Weerter- en Budelerbergen & Ringselven voornamelijk aangegeven met de functie natuur en enkele stukken vallen onder de functie agrarisch met waarden. Sommige stukken hebben ook een dubbelbestemming, waarde hydrologisch gevoelige gebieden.

In het bestemmingsplan buitengebied Cranendonck staat Weerter- en Budelerbergen & Ringselven voornamelijk aangegeven met de functie bos, natuur of water. Sommige stukken hebben ook een dubbelbestemming, waterstaat-waterbergingsgebied.

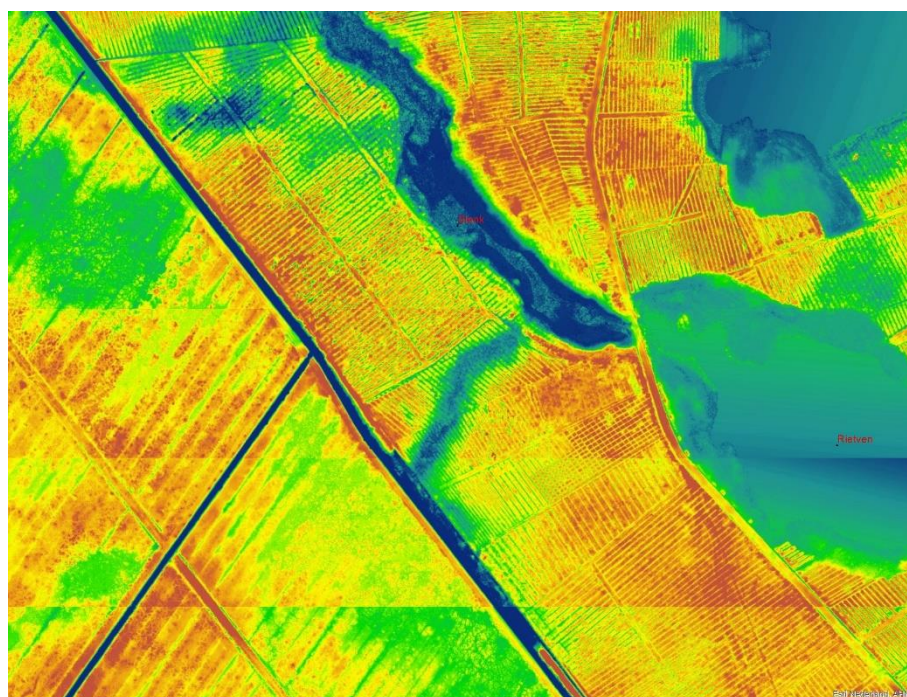
3. Ecologische analyse

3.1. Hoe ziet het gebied er nu uit?

Het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven herbergt door zijn ligging bijzondere natuurwaarden. Het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven omvat drie deelgebieden: *Weerterbos*, *Weerter- en Budelerbergen* en *Ringselven*, *Kruispeel* en *Laurabossen*.

Weerterbos

Het Weerterbos was ooit een uitgestrekt bos- en moerasgebied en vormde in de 18de eeuw nog één geheel met de Grote Peel, en Deurnsche Peel en Mariapeel. Onder invloed van klimaatveranderingen



in het Holoceen (11.000 jaar geleden tot nu) ontstond in de slecht afwaterende laagten veenvorming. Sinds de late Middeleeuwen (circa 1250-1500) heeft turfwinning ervoor gezorgd dat het veen vrijwel verdween. Op de hogere delen groeide bos. Op oude kaarten (1840-1850) is te zien dat een groot deel van het Weerterbos uit bos bestond, Maarheezerveld en Hugterheide uit heide en Hugterbroek en In

den vloed uit moeras. In de 19de en 20ste eeuw is het gebied ontgonnen (rond de Eerste Wereldoorlog) en ontwaterd ten behoeve van de bos- en landbouw.

Het Weerterbos bestaat nog steeds uit vochtige tot natte bossen, waaronder hoogveenbos, met enkele recent herstelde matig voedselrijke vennen. De oude ontwatering is nog steeds overal in het gebied te zien door de talloze rabatten (zie bovenstaande figuur) en de diep ingesneden Oude Graaf.

Weerter- en Budelerbergen

Het gebied bestond rond 1840-1850 uit een uitgestrekt zand- en veengebied met moeras en natte en droge heide. Als gevolg van de brandcultuur in de Bronstijd, 3000 tot 1500 jaar geleden, en door intensief gebruik van heidevelden in de Middeleeuwen ontstonden stuifzanden. Het natte gebied is ontgonnen en zowel droge als natte terreindelen zijn aangeplant met naaldhout om zandverstuiving tegen te gaan en ten behoeve van de mijnbouw in Zuid-Limburg. Hierdoor is het open karakter verdwenen. Eind jaren 50 is Weerter- en Boshoverheide door Defensie aangekocht als oefenterrein. Het gebied is in de jaren 60 en 70 intensief gebruikt voor mechanische oefeningen. Dit gebruik is van groot belang geweest voor de aanwezigheid van stuifzand (Ministerie van Defensie, 2009).

De Weerter- en Budelerbergen bestaan nu nog steeds uit stuifzand, heide en droge bossen. Het aandeel open zand is door het vroegere en huidige gebruik nog steeds vrij groot. Hierdoor heeft de

populatie Nachtzwaluwen, Roodborsttapuit en Boomleeuwerik zich flink kunnen uitbreiden (Nachtzwaluw en Roodborsttapuit) of kunnen handhaven (Boomleeuwerik) maar soorten als Duinpieper en Tapuit zijn als broedvogel verdwenen.

Ringselven, Kruispeel en Laurabossen

Het Ringselven en de Kruispeel zijn van oorsprong natuurlijke laagten in een dekzandgebied. Dit geldt niet voor de ten noorden van de Hoort door zandwinning ontstane plas, Cote de Dor. Het Ringselven en Kruispeel waren grote vennen in een heidelandschap waar veenvorming heeft plaatsgevonden (Vermulst, 2016). Deze veengebieden zijn later ontgonnen. Daarna onder invloed van uittredende lokale kwel zijn in de Kruispeel Elzen- en Berkenbroekbossen ontstaan waarbij op de overgangen naar nattere plekken vochtige heide- en oevervegetaties ontstonden. De Tungelroyse beek had volgens de historische kaart uit 1850 oorspronkelijk geen bovenloop, maar verschillende stroompjes uit het natte moeras- en veengebied (doorstroommoeras) kwamen samen en zo ontstond nabij Stramproy-Tungelroy een meanderende beek. Het Ringselven en de Hamonterbeek vormden een grensoverschrijdend natuurgebied waar het beekdal de hoger gelegen dekzanden doorsneed.

De Laurabossen zijn ontstaan rond 1900 waarbij het voormalige heide- en stuifzandgebied grotendeels werd ontgonnen (190 ha) en aangeplant ten behoeve van de mijnbouw in Zuid-Limburg (Lauramijn in Eygelshoven). De Laurabossen worden vanaf de jaren '90 omgevormd van productiebos naar een meer natuurlijk loofbos (Vermulst, 2016).

3.2. Instandhoudingsdoelen

Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is aangewezen voor 8 instandhoudingsdoelen, bestaande uit 3 habitattypen waarvan 2 prioritair namelijk Galigaanmoerassen en Hoogveenbossen, 2 habitatrichtlijnsoorten en 3 vogelrichtlijnsoorten (broedvogels). De prioritaire status houdt in dat voor deze typen een bijzondere verantwoordelijkheid geldt, omdat een belangrijk deel van het natuurlijk verspreidingsgebied in het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven ligt.

De habitattypen en de leefgebieden worden in dit Kernrapport kort beschreven. De ligging van deze habitattypen en de leefgebieden van de soorten zie bijlage 1 t/m 3.

Een van 2 habitatrichtlijnsoorten waar voor het gebied is aangewezen betreft de kamsalamander. Omdat gebleken is dat de soort niet met een bestendige populatie van voldoende omvang in het gebied voorkomt, is het niet mogelijk om invulling te geven aan de in het aanwijzingsbesluit opgenomen instandhoudingsdoelstelling. Daarom wordt er een procedure gestart met het verzoek de kamsalamander als instandhoudingsdoel uit het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven te schrappen. Vooruitlopend op deze procedure wordt de soort in dit Natura 2000-plan niet langer behandeld als aangewezen instandhoudingsdoelstelling.

In het aanwijzingsbesluit van Natura 2000 is vastgelegd dat de oppervlakte van aangewezen habitattypen en leefgebieden in stand moet worden gehouden of dient te worden vergroot (Hoogveenbossen en Zwakgebufferde vennen). Verder dient de kwaliteit voor de aangewezen habitattypen te worden verbeterd. Voor de aangewezen soorten dient de kwaliteit van het leefgebied in stand gehouden worden. In hoofdstuk 4 zijn deze doelstellingen weergegeven in Tabel 4.1. Om de instandhoudingsdoelen te bereiken is het nodig om de knelpunten aan te pakken, die de instandhouding en verbetering van de habitattypen en leefgebieden nu nog in de weg staan.

3.2.1. Zwakgebufferde vennen (H3130)

Beschrijving

Zwakgebufferde vennen komen voor als (heide)vennen en onderlopende slenken in de hogere zandgronden. Kenmerkend voor deze vennen is een groot aantal soorten, waaronder veel pionierssoorten van kale oevers en open water. De begroeiingen vormen veelal patronen van smalle zones of mozaïeken. Buffering vindt plaats door toestroom van kwel van licht aangerijkt lokaal grondwater of door de toestroom van gebufferd, maar voedselarm oppervlaktewater. Binnen deze vennen komen vaak verschillende plantengemeenschappen voor als gevolg van verschillen in buffering, voedselrijkdom, droogval en waterdiepte. De vennen in het Weerterbos liggen op dekzand en zijn ontstaan door stagnerende leemlagen. Deze leemhoudende lagen zorgen voor de benodigde aanrijking van het kwelwater. Voor de vennen rondom de Zuid-Willemsvaart zorgt kanaalkwel voor de aanvoer van bufferstoffen.

Locatie



Zwakgebufferde vennen komen verspreid voor in het Natura 2000-gebied. Het zwaartepunt van het habitatype ligt in het Weerterbos waar zich een groot aantal vennen bevindt. De oppervlakte die tot het habitatype Zwakgebufferde vennen kan worden gerekend bedraagt aldaar 37,6 ha. Zo'n

30% van deze venvegetaties komt in combinatie voor met vochtige heidevegetaties. Het betreft hier overgangssituaties van oevervegetaties naar vochtige heidebegroeiingen. Buiten het Weerterbos zijn Zwakgebufferde vennen te vinden op de Loozerheide, zuidelijk van de Zuid-Willemsvaart in de Kruispeel en langs de kanaalzone aan de noordzijde van de Laurabossen. Aldaar bedraagt het oppervlak aan kwalificerende venvegetaties 0,7 ha. De gezamenlijke oppervlakte van het habitatype Zwakgebufferde vennen bedraagt voor het gehele Natura 2000-gebied 38,3 ha.

Staat van instandhouding

De oppervlakte van het habitatype is in de afgelopen 20 jaar toegenomen door venherstel in het Weerterbos. Ook in de Kruispeel heeft venherstel plaatsgevonden. Dit is het areaal ten goede gekomen maar de kwaliteit van het habitatype heeft geen verbetering ondergaan. Door de uitgevoerde maatregelen van de afgelopen jaren ontwikkelden zich in het Weerterbos zowel de oppervlakte als de kwaliteit van de venvegetaties in een positieve richting. De venvegetaties in de andere gebiedsdelen; Kruispeel, Loozerheide en ten noorden van de Laurabossen laten geen gunstige ontwikkeling zien. De basis voor het bereiken van een duurzame gunstige staat van instandhouding van het habitatype ligt in het herstel van de hydrologische condities (zowel kwaliteit als kwantiteit) en terugdringing van de atmosferische stikstofdepositie. Zolang de abiotische randvoorwaarden niet op orde zijn, vergt het habitatype Zwakgebufferde vennen beheer met een subtiele aanpak waarbij de ontwikkelingen via intensieve monitoring worden gevolgd. De huidige staat van instandhouding kan op basis van het bovenstaande over het geheel genomen matig ongunstig genoemd worden. Wat de gevolgen van de extreem droge jaren 2018 en 2019 voor de kwaliteit van de venvegetaties betekent, is nog onbekend. Daarmee valt op dit moment geen trend aan te geven.

Beheer

Zwakgebufferde vennen kennen geen regulier beheer.

3.2.2. Galigaanmoerassen (H7210)

Beschrijving

Het habitatype omvat de door Galigaan gedomineerde moerassen. Galigaan is gebonden aan plaatsen waar het water het grootste deel van het jaar boven maaiveld staat, en heeft een voorkeur voor plaatsen waar organische en minerale bodem met elkaar in contact komen. Galigaan is in Nederland een zeldzame soort maar gaat, in de regel in de vegetatie overheersen. Bij verdroging vindt opslag van houtachtige als wilg plaats waarmee de successie naar moerasstruweel en broekbos wordt ingezet. Bij aanhoudende verdroging verliest Galigaan haar dominantie, al kan Galigaan zich nog vele decennia handhaven met smalbladige, niet bloeiende scheuten.

Locatie



Het zwaartepunt van de Galigaanmoerassen ligt in de oeverzones van het Ringselvencomplex. Ook de oevers van het ven De Hoort kennen galigaanvegetaties al zijn deze beduidend kleiner van omvang dan bij de Ringselven. Aan de andere kant van de Zuid-Willemsvaart is galigaanmoeras aanwezig in de Kruispeel en langs de kanaalzone noordelijk van de Laurabossen. Ook op de Loozerheide ten noorden van het kanaal komt Galigaan voor.

Staat van instandhouding

Landelijk gezien ligt in dit Natura 2000-gebied het grootste areaal galigaanmoeras. De oeverzones van De Hoort, het Noordelijke en het Zuidelijk Ringselven staan in wisselend contact met kalkrijk venwater en mineraalarm lokaal afstromend regenwater, waardoor subtiele gradiënten ontstaan die het duurzaam voorkomen van galigaanvegetaties in deze oeverzones mogelijk maakt. De best ontwikkelde galigaangordels van het Ringselvencomplex liggen aan de zuidkant van het eiland en de

zuidoever van het zuidelijk ven. De galigaanvegetaties aan de noordzijde van het eiland zijn kwalitatief minder ontwikkeld; ze zijn minder aaneengesloten en bestaan deels ook uit riet. Sinds 1992 is het aandeel Galigaan in de Hoort, op de Loozerheide en in het Ringselvencomplex duidelijk afgenomen en ook de soortenrijkdom is onmiskenbaar afgenomen. Al met al is de trend negatief en verkeert het habitatype binnen het Natura 2000-gebied in een matig ongunstige staat van instandhouding.

Beheer

Het habitatype Galigaanmoerassen kent geen regulier beheer.

3.2.3. Hoogveenbossen (H91D0)

Beschrijving

Het habitatype Hoogveenbossen bestaat uit relatief laagblijvende berkenbossen op venige ondergrond met een constant hoge grondwaterstand. De benodigde permanent hoge grondwaterstanden worden gestuurd door kwel, zijdelingse toevoer van oppervlaktewater en/of stagnerende lagen in de bodem, die het wegzakken van regenwater tegenhouden. Het habitatype is afhankelijk van zeer tot matig voedselarme omstandigheden in de bovengrond. Daarbij is ook de waterkwaliteit eveneens van groot belang, deze moet voedselarm zijn. In de boomlaag van de veenbossen domineert Zachte berk, terwijl in de ondergroei diverse veenmossorten voorkomen.

Locatie



In het Weerterbos liggen verspreid enkele relicten met berkenbroekbos. Het betreft veelal kleine vlakken waarvan een aantal volledig kwalificeert voor het habitatype Hoogveenbos en de overige vlakken een mengvorm kennen van berkenbroek met andersoortig loofbos

als berken-eikenbos of beuken-eikenbos.

Rond het ven De Hoort liggen verspreid vier plekken Hoogveenbos en ook op de Loozerheide ligt langs de Kempenweg een zeer smalle zone met Hoogveenbos. Aan de andere zijde van de Zuid-Willemsvaart ligt ten noorden van de Laurabossen een zone van Hoogveenbos langs het kanaal. Het zwaartepunt van het habitatype Hoogveenbossen ligt in de Kruispeel. Aan weerszijden van de Tungelroyse beek komt het habitatype voor. Hier bevindt zich 19,4 ha hoogveenbos van de totale oppervlakte van 35,5 ha in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

Staat van instandhouding

Het Weerterbos is in het verleden sterk ontwaterd onder meer door het gebied vol te leggen met rabatten. Hierdoor worden kwelwater en regenwater te snel afgevoerd. Dit sterke ontwateringsmechanisme is nog steeds grotendeels intact. De restanten Hoogveenbos in het Weerterbos zijn sterk geïsoleerd, zeer klein van omvang en overwegend verdroogd. In de Kruispeel zijn eveneens delen verdroogd, maar het merendeel heeft voldoende ontwikkelde vegetatielagen met een aanzienlijk aandeel dood hout. Gezien de verdrogingsproblematiek in het gehele gebied en het geïsoleerde en daardoor kwetsbare voorkomen van het habitatype is de staat van instandhouding matig ongunstig.

Beheer

Het habitatype vergt geen inwendig beheer. Bij de veenbossen verdient vooral het externe beheer de aandacht, dat gericht moet zijn op het vasthouden van regenwater en het tegengaan van verdroging; de standplaatsen moeten voldoende geïsoleerd blijven van voedselrijk oppervlaktewater.

3.2.4. Kleine modderkruiper (H1149)

Beschrijving

Kleine modderkruipers worden aangetroffen in sloten, beken, rivierarmen en meren. Stilstaande en langzaam stromende wateren vormen de ideale biotopen.

Locatie

Uit het verspreidingsonderzoek uit 2016 blijkt dat de Kleine modderkruiper voorkomt in het Ringselvennen-complex en in de Kruispeel. Het huidige bezette leefgebied van de Kleine modderkruiper heeft een omvang van zo'n 60 ha. Het is nog onduidelijk of er in het Weerterbos, waarvan een enkele waarneming in de Oude Graaf net buiten het Natura 2000 bekend is, ook nog leefgebied voor deze soort aanwezig is.

Staat van instandhouding

Het voorkomen van de soort is in ieder geval vastgesteld in de Kruispeel en Ringselvennen. Daarnaast bestaat het vermoeden, dat de soort mogelijk ook aanwezig is in het Weerterbos. Op basis van de huidige informatie valt geen uitspraak te doen over ontwikkeling van de populatie Kleine modderkruiper.

Beheer

Er vindt geen op de Kleine modderkruiper gericht beheer plaats. Het Waterschap zal bij het beheer van de Tungelroyse beek wel rekening moeten houden met het voorkomen van deze soort.

3.2.5. Nachtzwaluw (A224)

Beschrijving

De Nachtzwaluw is gebonden aan droge zandgebieden zoals randen van zandverstuivingen, zandige heidevelden, open plekken in het bos ontstaan door houtkap, storm of brand en open bossen (incl. dichtgegroeide zandverstuivingen en brandgangen door oud dennenbos).

Locatie

In het Natura 2000-gebied wordt de soort vooral aangetroffen in de gebieden die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied, de Weerter- en Budelerbergen bestaande uit de Boshoverheide en Loozerheide, Achterbroek, het Limburgse gedeelte van de Hugterheide en het Weerterbos. Daarbij herbergt de Weerter- en Budelerbergen en dan vooral het zuidelijke gedeelte ten noorden van de spoorlijn de ijzeren rij de hoogste aantallen. Het aantal territoria in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven bedraagt naar schatting 90-100 territoria.

Staat van instandhouding

De aantallen in het totale Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven kunnen geschat worden op 90-100 paar. De 90-100 territoria die aangetroffen zijn veel hoger dan de 18 paar die als instandhoudingsdoel zijn opgenomen in het aanwijzingsdocument. Ook wordt de soort verspreid over het gehele vogelrichtlijngebied aangetroffen en daarbij zijn in alle gebieden de aantallen toegenomen. Gezien het bovenstaande wordt de trend als positief beoordeeld en de staat van instandhouding van de Nachtzwaluw voor de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven als gunstig.

Beheer

Voor de Nachtzwaluw vindt geen specifiek beheer plaats. De Nachtzwaluw profiteert van het huidige beheer van de heide en stuifzanden binnen het vogelrichtlijngebied. Ook buiten het vogelrichtlijngebied

vindt geen specifiek beheer plaats en profiteert de soort van het beheer van het leefgebied waar de soort wordt aangetroffen.

3.2.6. Boomleeuwerik (A246)

Beschrijving

Het broedbiotoop van de Boomleeuwerik bestaat uit halfopen heidelandschappen, randen van zandverstuivingen, kapvlakten, naaldbosaanplant tot 4-5 jaar oud en zandige duinheiden.

Locatie

Het kerngebied voor de Boomleeuwerik binnen het Natura 2000-gebied met ruwweg 85% van de territoria ligt in de Weerter- en Budelerbergen. Binnen dit gebied liggen de belangrijkste concentraties in de meest open delen.

Staat van instandhouding

In het gehele Natura 2000-gebied wordt de populatie voor 2017-18 geschat op 82 territoria. Daarmee voldoet het gebied aan het instandhoudingsdoel van 55 paar. Ook laat de soort een toename zien in



alle deelgebieden. De staat van instandhouding voor de soort is gunstig en de trend positief.

Beheer

Voor de Boomleeuwerik vindt geen specifiek beheer plaats. De Boomleeuwerik profiteert van het huidige beheer van de heide binnen het vogelrichtlijngebied. Ook buiten het vogelrichtlijngebied

vindt geen specifiek beheer plaats en profiteert de soort van het beheer van het leefgebied waar de soort wordt aangetroffen.

3.2.7. Roodborsttapuit (A276)

Beschrijving

De broedbiotoop van de Roodborsttapuit omvat heide-, hoogveengebieden en kleinschalig agrarisch landschap.

Locatie

Roodborsttapuiten worden in het gehele Natura 2000-gebied aangetroffen. De nadruk ligt op het zuidelijke gedeelte van de Weerter- en Budelerbergen en de Loozerheide. Ook wordt de soort aangetroffen in het militair oefenterrein Achterbroek en in de rand van de Laurabossen. In de Weerterbossen worden Roodborsttapuiten vooral in de Grashut en In den Vloed aangetroffen.

Staat van instandhouding

De Roodborsttapuit wordt binnen het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven verspreid door het gehele gebied aangetroffen. In alle deelgebieden is er ook sprake van een toename. Het geschatte aantal voor het gehele Natura 2000-gebied, 100-110 territoria ligt een stuk hoger dan de 20 territoria uit het aanwijzingsbesluit. De staat van instandhouding wordt dan ook als gunstig aangemerkt en de trend is positief.



Beheer

Voor de Roodborsttapuit vindt geen specifiek beheer plaats. De Roodborsttapuit profiteert vooral van de extensieve begrazing binnen de recent ingerichte natuurgebieden waardoor er een combinatie ontstaat van begraasde graslanden met struwelen en ruigten.

3.3. Waar lopen we nog tegen aan?

In het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven hebben de habitattypen en -soort en de vogelrichtlijnsoorten te kampen met diverse knelpunten; van sommige knelpunten is nog niet voldoende kennis verzameld. Deze knelpunten en kennisleemten worden aangepakt om de natuurdoelen te kunnen bereiken. Op de volgende bladzijde zijn de knelpunten en kennisleemten samengevat en kort toegelicht.

3.3.1. Knelpunten

Tabel 3.1 Omschrijving knelpunten

Nr.	Knelpunt	Omschrijving
K1	Stikstof-depositie	Verkeer, landbouw en industrie stoten stikstof uit en dat komt neer in het natuurgebied. De kritische depositiewaarden (KDW) in het gebied worden overschreden. Te veel stikstof zorgt voor vermisting en verzuring, waardoor het gebied verzuurd en overwoekerd wordt door stikstofminnende soorten.
K2	Verdroging	Voor alle grondwaterafhankelijke habitattypen en leefgebieden is de verdroging een knelpunt. Naast het directe effect van verdroging zorgt dit ook voor een versterkte verzuring en vermisting. Hierdoor lopen de huidige vochtige habitattypen het risico om overwoekerd te raken met algemenere soorten.
K3	Waterkwaliteit	Voor alle grondwaterafhankelijke habitattypen is het water te voedselrijk en/of verontreinigd met slib. Voor de Kleine modderkruiper kan dit leiden tot een zuurstofarme omgeving waar het aan voedsel ontbreekt.
K4	Verontreiniging (water-)bodem	De vennen in de Kruispeel en het Ringselven-vennen-complex plus waterlopen hebben te kampen met verontreinigde bodem met zware metalen.

Nr.	Knelpunt	Omschrijving
K5	Isolatie en areaal	Het beperkte aantal vennen is onvoldoende of te geïsoleerd voor een goed functionerend ecosysteem. Door bestaande barrières en het ontbreken van verbindende eco-hydrologische elementen zijn plantensoorten en fauna niet in staat om bestaande vennen te (her)koloniseren. Ook de Hoogveenbossen liggen volledig geïsoleerd met een te kleine oppervlakte.
K6	Successie en opslag	Door verdroging en hoge stikstofdepositie treedt er versnelde successie op en daarmee verlanding van de vennen, verbossing en vergrassing van heideterreinen. Het zorgt voor een afname van de kwaliteit van het foerageer- en voortplantingsgebied.
K7	Beheer en intensiteit herstelbeheer	Het uitvoeren van herstelbeheer vloeit veelal voort uit de aanpak van onder andere de hiervoor genoemde knelpunten als verontreinigde waterbodemplaat en voortgaande successie. Achterstallig baggeronderhoud kan leiden tot het dichtgroeien van waterlopen waardoor de zuurstofrijkdom van het water afneemt en de voedselvoorziening van de Kleine modderkruiper in het geding komt.

3.3.2. Kennisleemten

Tabel 3.2 Omschrijving kennisleemten

Nr.	Kennisleemte	Omschrijving
L1	Omleiden of isoleren landbouwwater Weerterbos	Door het omleiden en verondiepen van de Oude Graaf wordt een grote stap gezet bij het scheiden van het landbouwwater en natuurwater in dit Natura 2000-gebied. Maar de Rosveldlossing vormt nog steeds een diep ingesneden watergang in het gebied die landbouwwater afvoert maar ook nog draineert. Ook aan de noordoostkant liggen nog enkele landbouwenclaves die nog afwateren op de Oude Graaf. Onderzoek moet uitwijzen of er mogelijkheden zijn om de Rosveldlossing en het landbouwwater van het noordoostelijk gebied om het Weerterbos heen te leiden. Echter dit lijkt op voorhand bijna onmogelijk. Daarom wordt ook bekeken of de Rosveldlossing geïsoleerd kan worden van het aanliggende gebied.
L2	Abiotische randvoorwaarden Hoogveenbossen	Uitwerken hydrologische randvoorwaarden voor dit habitatype rondom de Weerterbossen, Kruispeel en Ringselven. Dit ook om mogelijke effecten te bepalen van grondwateronttrekkingen op de habitattypen Hoogveenbossen en Zwakgebufferde en mede op basis van het onderzoek maatregelen uit te werken.
	Effecten grondwateronttrekkingen	Door diverse rechterlijke uitspraken staat de huidige vrijstelling voor grondwateronttrekkingen onder druk. Onderzoek moet de mogelijke effecten van deze grondwateronttrekkingen op habitatype in beeld brengen. Dit onderzoek sluit aan bij de onderzoeken in de Pelen, Leudal en in het Roerdal. Aan Brabantse kant wordt dit onderzoek niet uitgevoerd omdat hier al een Natuurtoets heeft plaatsgevonden waarbij effecten door beregening zijn uitgesloten.
L3	Vervuiling Tungelroyse Beek	De Tungelroyse Beek ontvang nu zijn water vanaf de Brabantse kant waarbij het water enerzijds afkomstig is van de Ringselven maar voor een gedeelte bestaat het water uit gezuiverd proceswater afkomstig van de zinfabriek. Echter dit gezuiverd proceswater voldoet nog niet aan de normen voor Natura 2000. Onderzoek moet uitwijzen welke norm voor Natura 2000 hier wenselijk is en welke mogelijkheden er zijn om het natuur- en

	landbouwwater te scheiden. Het natuurwater kan dan ingezet worden voor het op peil houden van het Hoogveenbos in de Kruispeel.
--	--

4. Welke resultaten realiseren we?

4.1. Dit verwacht Natura 2000 van ons

Binnen de Natura 2000 aangewezen habitattypen wordt enerzijds gestreefd naar behoud van de kwaliteit ten opzichte van het peiljaar 2004 (jaar van Aanmelding als Natura 2000-gebied bij de EU), anderzijds naar kwaliteitsverbetering. Voor de habitattypen Zwakgebufferde vennen en Hoogveenbossen geldt (binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied) een uitbreidingsdoelstelling. De doelstellingen voor de habitattypen en habitatsoorten zijn weergegeven in tabel 4.1.

Naast de instandhoudingsdoelen zijn in het Aanwijzingsbesluit voor Weerter- en Budelerbergen & Ringselven ook twee kernopgaven geformuleerd. Kernopgaven geven de landelijke prioriteiten aan en hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die landelijk sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland binnen de Europese Unie van (zeer) groot belang is. Weerter- en Budelerbergen & Ringselven leveren landelijk gezien een belangrijke bijdrage aan het habitatype Zwakgebufferde vennen en aan de vogelsoort Nachtzwaluw (zie tabel 4.2).

Tabel 4.1 Instandhoudingsdoelstellingen Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Habitatype	Huidige situatie			Doel			Landelijke staat van instandhouding
	Opp. (ha)	Kwaliteit	Trend	Opp	Kwaliteit	Populatie	
Zwakgebufferde vennen (H3130)	38,3	matig ongunstig	?	>	>	n.v.t.	matig ongunstig
Galigaanmoerassen (H7210)	27,3	matig ongunstig	-	=	>	n.v.t.	matig ongunstig
Hoogveenbossen (H91D0)	35,5	matig ongunstig	-	>	>	n.v.t.	matig ongunstig
Kleine modderkruiper (H1149)	156	onbekend	?	=	=	=	gunstig
Nachtzwaluw (A224)	2211	gunstig	+	=	=	=	matig ongunstig
Boomleeuwerik (A246)	2180	gunstig	+	=	=	=	gunstig
Roodborsttapuit (A276)	950	gunstig	+	=	=	=	gunstig

Tabel 4.2 Kernopgaven Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Nr.	Type	Heeft betrekking op	Opgave
6.02	Zwakgebufferde vennen	Zwakgebufferde vennen (H3130) Mede als habitat voor gevlekte Witsnuitlibel (H1042) en Geoorde fuut (A008)	Kwaliteitsverbetering. Internationaal en nationaal van belang
6.08	Stuifzandheiden	Struikhei (H2310), binnenlandse kraaiheibegroeiingen (H2320), Droge heide (H4030) en zandverstuivingen (H2330). Duinpieper (A255), Korhoen (A107), Nachtzwaluw (A224), Draaihals (A233) en Tapuit (A277)	Uitbreiding areaal en kwaliteitsverbetering. Internationaal en nationaal van belang.

4.2. Waar zien we kansen en hoe kunnen we die benutten?

De instandhoudingsdoelen hebben een nauwe relatie met de hydrologie en met de depositie van stikstof op het Natura 2000-gebied. Beide abiotische kenmerken vormen direct dan wel indirect de aangrijppingspunten voor het benutten van de kansen.

4.2.1. Kansen voor Zwakgebufferde vennen

In het Weerterbos zijn de laatste jaren een groot aantal Zwakgebufferde vennen hersteld. Door aanpassing van het hydrologisch systeem moet nu ook de kwaliteit van deze vennen verbeterd worden. Rondom de Kruispeel, Ringselven en Laurabossen liggen ook nog een aantal Zwakgebufferde vennen waarbij vooral ingezet kan worden op kwaliteitsverbetering en herstel van de voormalige vennen.

4.2.2. Kansen voor Galigaanmoerassen

De kansen voor het Galigaanmoeras liggen vooral rondom het Ringselven. Door verbetering van de kwaliteit van het aangevoerde water kan ook hier de kwaliteit worden verbeterd.

4.2.3. Kansen voor Hoogveenbossen

Door het nemen van hydrologische maatregelen in het Weerterbos kan vooral hier de kwaliteit maar ook de oppervlakte van het Hoogveenbos toenemen. Rondom de Kruispeel kan door het aankopen van de resterende landbouwgronden de waterstand worden verhoogd wat ten goede komt aan de kwaliteit. Ook rondom de Hoort liggen mogelijkheden voor uitbreiding van Hoogveenbos.

4.2.4. Kansen voor de Kleine modderkruiper

Een groot gedeelte van het leefgebied van de Kleine modderkruiper bevindt zich in het Ringselven. Daarnaast bevindt zich een kleinere populatie in de Tungelroyse Beek. Hier moet een aangepast inrichting en beheer ervoor zorgen dat het leefgebied zich kan verbeteren.

4.2.5. Kansen voor de Nachtzwaluw, de Boomleeuwerik en de Roodborsttapuit

Door het huidige gebruik en beheer van het leefgebied van deze soorten maar ook door de stijging van de landelijke populaties van met name Nachtzwaluw en Roodborsttapuit laten deze soorten een flinke stijging van de aantallen zien. Echter door een te hoge KDW zal het noodzakelijk zijn maatregelen uit te voeren. Het minimaal voortzetten van het huidige gebruik is voldoende om voor deze soorten de instandhoudingsdoelstelling te behalen. Echter het Stuifzandenproject dat Defensie wil gaan uitvoeren op de Weerter- en Budelerbergen zal het gebied ook voor langere termijn kunnen verbeteren. Voor de Boomleeuwerik loopt momenteel een onderzoek die trend beter in beeld moet brengen en waar mogelijk nog extra maatregelen uit voortkomen.

4.3. Welke toekomstbeeld willen we bereiken?

Weerterbos

Realisatie van de Natura 2000-doelen betekent een zo natuurlijk mogelijke waterhuishouding waarbij gebiedsvreemd water buiten het gebied omgeleid of geïsoleerd is. Regenwater krijgt zoveel mogelijk de kans te infiltreren, zowel binnen het gebied zelf als er buiten. Watergangen waaronder de Oude Graaf zijn gedempt of verondiept waardoor versnelde afvoer wordt voorkomen. Het water afkomstig uit het agrarisch gebied wordt om het Weerterbos geleid. Kwel wordt niet direct afgevoerd waardoor kwelgebonden vegetaties toenemen. Op daartoe gekozen geschikte locaties zijn gedeeltes van de ontelbare rabatten gedicht. De ontwateringssloten en greppels groeien steeds verder dicht waardoor het gebiedseigen water langer in het gebied blijft. Hierdoor heeft het Weerterbos zijn sponsfunctie weer teruggekregen. Het herstel van de waterhuishouding uit zich in een toename van de soortenrijkdom op de venoevers en een groter areaal dat tot het habitatype wordt gerekend. Het Weerterbos zal zich

verder ontwikkelen naar een zo natuurlijk mogelijk bossysteem waarbij het aandeel natte (veen)bossen toeneemt zonder dat het bestaand bos massaal afsterft. Doordat de maatregelen geleidelijk zijn uitgevoerd hebben de bestaande oude bomen de kans gekregen te wennen aan de verhoogde waterstand. Uiteindelijk bestaat het Weerterbos in zijn geheel uit een natuurlijk nat loofbos met verspreid in de lage terreindelen goed ontwikkelde Zwakgebufferde vennen. Geleidelijke vernatting heeft geleid tot een toename van Hoogveenbossen die zich voortdurend verder ontwikkelen. De agrarische gronden binnen de begrenzing hebben de functie natuur en worden als zodanig beheerd.

Vogelrichtlijngedebied: Weerter- en Budelerbergen, Hughterheide en Laurabossen

In het militair oefenterrein van de Weerter- en Budelerbergen ligt het zwaartepunt van de populaties van de 3 aangewezen vogelsoorten. Deze soorten vinden hier hun leefgebieden in een terrein dat bestaat uit naald- en loofbossen met een gevarieerde open structuur (met verjongingsplekken) waar tevens zoom- en mantelvegetaties aanwezig zijn. Daarnaast zijn er geleidelijke en structuurrijke overgangen van gesloten naar open terrein zoals heiden en open zand. Het streven naar een mozaïek van open en onbegroeide, dynamische zandverstuivingen afgewisseld met mos- en korstmosbegroeiing en pioniersvegetaties wordt voortgezet. Dit leidt ertoe dat alle successiestadia van open stuifzand tot bos, van arme zandgronden in een kleinschalig mozaïek vertegenwoordigd zijn in het landschap. Dat biedt voldoende broedbiotoop voor de aangewezen soorten Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en Roodborsttapuit. Het open zand is in areaal toegenomen en er is sprake van een dynamisch stuifzandgebied. Door het beheer van Defensie in combinatie met het militaire gebruik wordt de dynamiek van het stuifzand in stand gehouden. Daarnaast is er ruimte voor extensief (natuurgericht) recreatief medegebruik, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de drie aangewezen broedvogelsoorten.

De voormalige kapvlakten en heiderelicten in het Maarhezerveld vormen bezet leefgebied voor Nachtzwaluw en Boomleeuwerik. Door kleinschalig gericht beheer worden de habitats voldoende open gehouden en verbetert de kwaliteit van de biotopen zodat deze broedvogelsoorten talrijker voorkomen. In het veel dichter beboste Hughterheide is door het creëren van open plekken geschikt broedbiotoop voor deze twee vogelsoorten gerealiseerd.

De Laurabossen bestaat uit een gemengd bos met structuurrijke heideterreinen. Het omvormingsbeheer in de bossen en het bosrandenbeheer hebben geresulteerd in een toename van broedbiotoop van Nachtzwaluw en Boomleeuwerik. Er is een structuurrijke heide aanwezig naast gevarieerd loof- en naaldbos met open plekken en brede bospaden. Het aantal broedvogels is toegenomen. Ook het heide- en begrazingsbeheer op het in de Laurabossen gelegen militair oefenterrein is gericht op instandhouding van geschikt leefgebied voor de aangewezen vogelsoorten.

Ringselvennen-complex

Door de aanpak van de waterkwaliteit ontstaan mogelijkheden voor de ontwikkeling van Zwakgebufferde vennen en een betere kwaliteit van het Galigaanmoeras. Een betere waterkwaliteit zal de dominantie van de soort Galigaan doorbreken en waardoor soorten van het Knopbiesverbond weer onderdeel gaan uitmaken van de galigaanvegetaties. Uiteindelijk is het beeld dat de kwaliteit van het uit België aangevoerde water zo sterk is verbeterd dat het Ringselven zich weer ontwikkelt richting het voormalige vensysteem en brongebied met natuurlijke peilfluctuaties. Barrières zoals de klaarvijvers en inname van water door de zinkfabriek zijn weggenomen, rekening houdend met het voortbestaan van deze activiteit. Het gebied houdt zijn gebiedseigen water langer vast waarna het geleidelijk wordt afgevoerd via de Tungelroysche beek. Er is sprake van een gradiënt in vochtgehalte en in voedselrijkdom waarbij het merendeel van het water voedselarm is. Zwakgebufferde venvvegetaties floreren dankzij het vastgehouden van regen- en kwelwater. Het open water is omgeven door

soortenrijke Galigaanmoerassen waarin een grote diversiteit aan planten, vogels en amfibieën aanwezig is. Aan de rand van het Ringselven en De Hoort komen Hoogveenbossen tot ontwikkeling. De kraggen met Galigaan zijn vitaal en er is sprake van verjonging. De Hoogveenbossen gaan vooruit dankzij het beter vasthouden van schoner water in de lokale grondwatersystemen. Het Ringselven-complex bevat een duurzame gezonde populatie van de Kleine modderkruiper en biedt voldoende migratiemogelijkheden zodat er een goede uitwisseling plaatsvindt.

Kruispeel

In de toekomst is de huidige invloed van de Tungelroyse beek op de Kruispeel teruggedrongen waardoor gebiedseigen water langer wordt vastgehouden en gebiedsvreemd water buiten de vegetaties blijft. Hierdoor ontwikkelen zich soortenrijkere venvegetaties en verbetert de kwaliteit van het galigaanmoeras. De Hoogveenbossen profiteren van het langer vasthouden van het kwel- en neerslagwater. Daarnaast heeft ook het verbeteren van de waterkwaliteit in het Ringselven-complex een positieve doorwerking op de Tungelroyse beek waar de Kleine modderkruiper talrijk voorkomt. Het gevaar dat bij hoge waterstanden de Zwakgebufferde vennen langs de Tungelroyse beek worden geïnundeerd met vervuild water is niet meer aan de orde. De Hoogveenbossen zijn kwalitatief goed ontwikkeld mede doordat omliggende gronden die direct grenzen aan de Kruispeel de functie natuur hebben gekregen. Hierdoor worden de percelen niet meer gedraineerd en is de mestgift gestopt. De Kruispeel ondervindt nauwelijks meer negatieve invloeden van de omliggende gebruiksvormen.

Kanaalzone en Loozerheide

Door de drainerende invloed van langs gelegen sloten op te heffen wordt in het water in de kanaalzone en de Loozerheide langer vastgehouden waardoor meer kanaalkwel ten goede komt aan de habitattypen. Hierdoor zijn de huidige kleine arealen van de vennen, moerassen en hoogveenbosjes vergroot. Er is een verbinding tot stand gebracht tussen de habitattypen in de Kruispeel en de kanaalzone ten noorden van Laurabossen. Ook de habitattypen gelegen op de Loozerheide hebben een connectie met het Ringselven-complex. Dit maakt uitwisseling van karakteristieke soorten van de habitattypen mogelijk waardoor de kwetsbaarheid van deze kleine arealen is afgenomen.

4.4. Invulling van de natuurdoelen

In onderstaande tabel is voor de instandhoudingsdoelen weergegeven op welke wijze aan het toekomstbeeld voor de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven invulling kan worden gegeven. In hoofdstuk 5 zijn de hiertoe benodigde instandhoudingsmaatregelen gepreciseerd, verdeeld over verschillende beheerplanperioden (2021-2027, 2027-2033 etc.).

Tabel 4.3 Doelrealisatie Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Habitatype	Huidige situatie		Doel		Populatie	Doelrealisatie
	Opp. (ha)	Kwaliteit	Opp. (ha)	Kwaliteit		
Zwakgebufferde vennen	38,3	matig ongunstig	>	>	n.v.t.	Zorgen voor voldoende hoge stijghoogtes met voedselarm, schoon grondwater door het stopzetten van onnatuurlijke ontwatering.
Galigaanmoerassen	27,3	matig ongunstig	=	>	n.v.t.	Terugdringen nutriëntenbelasting en vermindering van de hardheid van het water.
Hoogveenbossen	35,5	matig ongunstig	>	>	n.v.t.	Zorgen voor voldoende hoge stijghoogtes met voedselarm, schoon grondwater door het stopzetten van onnatuurlijke ontwatering. Vergroten areaal t.b.v. verminderen geïsoleerde bosjes.
Kleine modderkruiper	156	Onbekend	=	=	=	Behoud van het leefgebied betekent met name zorgdragen voor het openhouden van watergangen en zorgen dat de waterkwaliteit op peil blijft en liever nog verbetert.
Nachtzwaluw	2211	gunstig	=	=	=	Behoud huidig leefgebied en gericht beheer: bestaande gebieden voldoende open houden en randzones geschikt te maken als leefgebied.
Boomleeuwerik	2180	gunstig	=	=	=	Behoud huidig leefgebied en gericht beheer: bestaande gebieden voldoende open houden en randzones geschikt te maken als leefgebied.
Roodborsttapuit	950	gunstig	=	=	=	Behoud huidig leefgebied en gericht beheer: bestaande gebieden voldoende open houden en randzones geschikt te maken als leefgebied.

5. Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

In dit hoofdstuk staan de maatregelen om knelpunten mee op te lossen zodat de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Onderdelen van de instandhoudingsmaatregelen zijn:

- **Maatregelen voor stikstofgevoelige habitattypen en (leefgebieden van) soorten:**
 - de eerder benoemde PAS-herstelmaatregelen, zoals die opgenomen waren in de PAS-gebiedsanalyse Weerter- en Budelerbergen & Ringselven;
 - de vervolgmaatregelen die voortvloeien uit nader overleg in de streek of uit onderzoek, dat in de betreffende PAS-gebiedsanalyse was voorzien en is uitgevoerd.
- **Niet stikstof-gerelateerde maatregelen:**
 - Herstel- en instandhoudingsmaatregelen voor niet-stikstofgevoelige habitats en soorten.
 - de maatregelen die verder nodig zijn om de Natura 2000-doelen te realiseren, zoals communicatie- en handhavingsmaatregelen.

In het zogenoemde ontwerp-‘Veegbesluit’ van 2018 heeft de minister nog doelstellingen voor vijf habitattypen (Vochtige heide, Droge heide, Blauwgrasland, Pioniervegetaties met snavelbiezen en Beuken-eikenbossen met hulst) en twee soorten toegevoegd (Bever en Bittervoorn). Pas als dit besluit definitief wordt vastgesteld door de minister, worden voor deze soorten met behulp van een addendum de doelstelling, analyse en benodigde instandhoudings-maatregelen toegevoegd aan voorliggend plan.

De maatregelen zijn concreet beschreven voor de eerste planperiode van 6 jaar (2021-2027); hiermee wordt duidelijkheid geboden over de vraag op welke wijze en in welke fase (1^e of latere planperiode) de Natura 2000-instandhoudingsdoelen naar verwachting worden bereikt, met inbegrip van kwaliteitsverbetering en oppervlakte-uitbreiding. De bijbehorende maatregelen voor de 2^e en 3^e planperiode zijn in sommige gevallen heel concreet (voortzetting bepaalde beheermaatregelen totdat de stikstoflast voldoende is afgenomen) en zijn in andere gevallen indicatief benoemd. In het opvolgende Natura 2000-plan zullen deze indicatieve maatregelen worden geconcretiseerd, mede afhankelijk van de monitoring van de effecten van maatregelen uit het recente verleden en uit de eerste planperiode en afhankelijk van adequate voortzetting van Rijksfinanciering.

Bij uitvoering van de maatregelen dient voorafgaand gecheckt te worden, rekening gehouden te worden met de erfgoedwaarden, zowel boven- als ondergronds in het Natura 2000-gebied. De beheerder heeft een verantwoordelijkheid om zorgvuldig om te gaan met het aanwezige erfgoed.

In het vigerende Provinciaal Natuurbeheerplan Limburg 2020 is opgenomen welke natuurwaarden rondom het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven nog moet worden ontwikkeld. Het is belangrijk om ook deze natuur goed in te richten ter ondersteuning van de natuurdoelen van Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

5.1. Instandhoudingsmaatregelen

In de volgende paragrafen worden de maatregelen per gebied en daarna per habitattype beschreven. Een aantal maatregel heeft betrekking op meerdere habitattypen. In tabellen is zichtbaar gemaakt, in welke (beheer-)planperiode de maatregelen uitvoering verdienen.

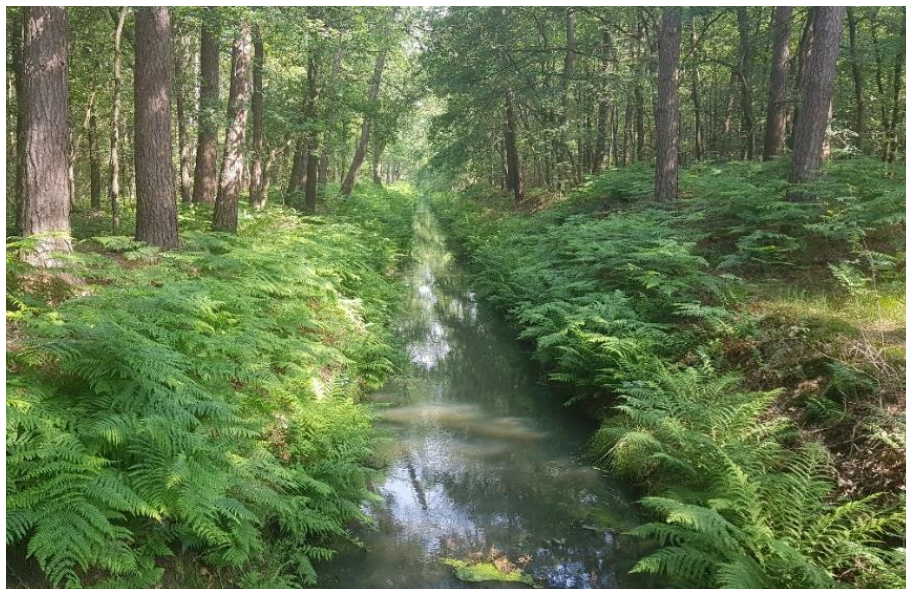
In hoofdstuk 3 gaven we al aan dat een deel van de beschermde habitattypen gevoelig is voor stikstof. Stikstofemissie uit agrarische bronnen wordt aangepakt via de ‘Verordening veehouderijen en Natura 2000. De maatregelen uit deze verordening gelden voor alle Natura 2000-gebieden in Limburg. Ze zijn

niet specifiek voor een bepaald habitatype, soort of gebied en worden daarom niet verder behandeld in dit plan.

5.2. Maatregelen Weerterbos

5.2.1. Maatregelen die een postief effect hebben op alle habitatypen

De belangrijkste maatregel voor het herstel van de waterhuishouding en waterkwaliteit is het omleggen en verondiepen van de **Oude Graaf**. Door deze maatregelen kan de waterstand in dit gebied flink stijgen waardoor de huidige bossen naar een vochtiger type zullen ontwikkelen. Een andere maatregel waardoor het water in het bos langer wordt vastgehouden is het dempen en/of verondiepen van rabatten. Het Weerterbos telt talloze rabatten die ervoor zorgen dat het water in de winter versneld wordt afgevoerd. Daarnaast worden buiten het Weerterbos ook maatregelen uitgevoerd om het water langer vast te houden, een van deze maatregelen is het omvormen van traditionele drainage naar peilgestuurde drainage. Ook zal naaldbos omgevormd worden naar een loofbos om zo meer inzijging



van regenwater te bewerkstelligen. Dit betreft vooral de omvorming van de bossen van de Hugterheide maar grenzend aan Zwakgebufferde vennen zorgt deze maatregel ook voor meer inzijging en dus een verbetering van de grondwaterstand voor het ven. Om al deze maatregelen te kunnen uitvoeren zullen de nog aanwezig landbouwgronden in

het gebied omgevormd moeten worden naar natuur. Voor het Weerterbos moet nog 57,5 ha worden aangekocht en ingericht waarbij bijna 50 ha in Limburg ligt en 7,5 ha in Noord-Brabant. Omdat nog niet alle gronden in het gebied die noodzakelijk zijn voor vernatting zijn begrensd als nieuwe natuur zal ook het Natuurbeheerplan gewijzigd worden. Voor het waardeverlies bij omvorming van productiebos naar een natuurbos zal een regeling worden uitgewerkt

5.2.2. Aanvullende maatregelen voor Zwakgebufferde vennen

Dit betreffen beheermaatregelen die uitgevoerd moeten worden omdat door de overschrijding van de KDW vennen en venoevers I sneller dichtgroeien en verlanden.

De maatregelen die de versnelde successie kunnen terugdringen zijn het maaien van de oeverzones 138.M.188, het verwijderen van bosopslag 138.S.184, het plaggen van de oeverzones 138.p.193 en het verwijderen van organische sedimenten.

5.2.3. Aanvullende maatregelen voor Hoogveenbossen

Uitbreiding van het areaal is belangrijk voor het herstel van de bestaande bossen doordat dit de randeffecten vermindert, waardoor sneller veenvorming kan plaatsvinden en het minimumstructuurareaal per locatie wordt gerealiseerd. Zolang nog niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, is nog geen sprake van een goed ontwikkeld habitattype ter plaatse. Uitbreiding is mogelijk door in verdroogde bossen met potentie voor berkenboekbos hydrologische maatregelen te nemen, waarmee het waterpeil wordt opgezet.

5.3. Maatregelen Weerterbos Ringselven, Kruispeel Laurabossen

5.3.1. Maatregelen die een postief effect hebben op alle habitattypen

Voor het zuidelijk deel, het gebied met het Ringselven, de Kruispeel en de Laurabossen richten maatregelen zich op verder veiligstellen en verbeteren van de huidige gebieden. Maatregelen richten zich daarom nog op het aankopen van de laatste cruciale ontwaterde landbouwpercelen, het tegengaan van verdroging door het treffen van interne maatregelen en het nemen van maatregelen direct tegen habitatgebieden aan, door externe invloed te verkleinen. Het treffen van hydrologische maatregelen is cruciaal voor de habitattypen Hoogveenbossen, Zwak gebufferde vennen en Galigaanmoerassen. Deze maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en het langer vasthouden van het water. Verbeteren van de waterkwaliteit gebeurt door het inlaatwater vanuit België te reguleren waardoor er minder vervuild water in de Hoort en Ringselven terechtkomt. Ook de aanleg van een helofytenfilter en het afleiden van het drainagewater draagt bij aan een verbetering van de waterkwaliteit. Maatregelen die het water langer vasthouden zijn het dempen of verondiepen van de vele greppels. Door de Beauchamplossing te verondiepen kan er meer kanaalkwel in het gebied inzigen. Echter de Beauchamplossing ontvangt momenteel nog landbouwwater waardoor deze maatregel pas uitgevoerd kan worden als dit landbouwwater is afgekoppeld. Met name de vele oude niet meer functionele ontwateringsgreppels dienen te worden geslecht. Maar ook bosvorming draagt hiertoe aan bij doordat in loofbos veel meer water in de bodem kan inzigen als bij het naaldbos het geval is.

5.3.2. Aanvullende maatregelen voor Zwakgebufferde vennen

Dit betreffen beheermaatregelen zijn gericht op het beheer van zwakgebufferde vennen en zorgen voor een kwaliteitsverbetering. Veelal zijn dit maatregelen die de versnelde successie, door overschrijding van de KDW, moeten terugdringen zoals het maaien van de oeverzones, plaggen van de oevers en het opruimen van plaghopen en het verwijderen van organische sedimenten. Ook maatregelen die ervoor zorgen dat meer water in de bodem kan inzigen waardoor de waterhouding van de vennen wordt verbeterd dragen bij aan de kwaliteitsverbetering. Ook het vergroten van het areaal Zwakgebufferde vennen draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van dit habitattype.

5.3.3. Aanvullende maatregelen op het Eiland in het Ringselven.

Het betreft hier de maatregelen die specifiek betrekking hebben op het Eiland in het Ringselven. Aangezien het hier om een zwaar vervuilde proeflocatie gaat waarbij onderzocht wordt hoe maatregelen hier uitgevoerd kunnen worden. Het eiland is zwaar belast met zinkafval en maatregelen die hier worden uitgevoerd zijn qua uitvoering en financiën niet vergelijkbaar met maatregelen in gebieden die minder zwaar belast zijn met zware metalen. De maatregelen bestaan uit het maaien en verwijderen van bosopslag, het chopperen en het afdammen van de ontwateringsloot.

5.3.4. Aanvullende maatregelen voor Galigaanmoerassen

Dit betreffen beheermaatregelen gericht op een kwaliteitsverbetering zoals het maaien van een gedeelte van de Galigaanmoerassen en het verwijderen van bosopslag.

5.3.5. Aanvullende maatregelen voor Hoogveenbossen

Een groot knelpunt van de huidige Hoogveenbossen is de verdroging. Het afdammen en verondiepen van rabatten zorgt ervoor dat het water minder snel wordt afgevoerd. Aanpak van verdroging zal zorgen voor een kwaliteitsverbetering en vergroting van het areaal Hoogveenbos. Er is voor het gebied een zoekgebied aangewezen van 20 ha waar uitbreiding plaats kan vinden.

Maatregelen vogelrichtlijngebied

De maatregelen voor de Vogelrichtlijnsoorten Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en Roodborsttapuit worden grotendeels als een geïntegreerd pakket beschouwd omdat de maatregelen gericht zijn op het leefgebied van alle drie de soorten. De in de voormalige PAS-gebiedsanalyse benoemde maatregelen zijn één op één overgenomen in dit Beheerplan. Het gaat hierbij om kleinschalige omvorming van bos naar heide het wegnemen van bosopslag en het extensief begrazen van deze terreinen.

Bosomvorming

Het Natura 2000-plan Weerter- en Budelerbergen & Ringselven voorziet in het omvormen van naaldbos naar loofbos (bovenste figuur) of naar een boomheide (onderste figuur) van ca. 33,5 ha bos. Dit voor het behoud van het leefgebied van de drie vogelrichtlijnsoorten en het vrijstellen



inziggebieden rondom de Zwakgebufferde vennen en Hoogveenbossen. Dit draagt bij aan een verminderde stikstofdepositie op vengebieden/zure vennen, omdat hierdoor minder atmosferisch stikstof zal worden ingevangen. Kappen van bos geeft ook een verlaging van verdamping en meer mogelijkheid tot inzigging van regenwater. De

boskap is voor deze aangewezen habitattypen van groot belang om de instandhoudingsdoelen te realiseren.

In de Wet Natuurbescherming is compensatie van dergelijke boskap niet verplicht voor Natura 2000-en PAS-maatregelen. In feite heeft de wetgever in 2016 afgewogen, dat binnen Natura 2000-gebieden de instandhoudingsdoelstellingen van meer gewicht zijn dan behoud van het bosareaal. Het Rijk is bezig met de uitwerking van een nieuw bosbeleid; er zijn ambities geformuleerd om te komen tot het aanleggen van extra bos in het kader van het CO₂-beleid (klimaatakkoord).



Het Rijk is bezig met de uitwerking van een nieuw bosbeleid; er zijn ambities geformuleerd om te komen tot het aanleggen van extra bos in het kader van het CO2-beleid (klimaatakkoord). In de brief van 18 november 2020 van de Minister van LNV de uitwerking van de ambities en doelen van de landelijke Bossenstrategie aangeboden aan de

Tweede kamer. Daarin staat dat er in Nederland ruimte is voor 37.000 ha meer bos. Rijk en provincies zoeken zowel buiten als binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) samen met de terreinbeheerders naar mogelijkheden voor meer bos. Het bos dat sinds 2017 is –en nog wordt- gekapt om ruimte te bieden voor andere natuurtypen (Natura 2000) zal gecompenseerd worden. Deze compensatie is goed voor 3.400 ha aan bomen. Het nieuwe bosbeleid van de Provincie Limburg zal hierop aansluiten. De compenserende beplanting/bosaanleg zal in dat kader geregeld worden. Over de locaties waar we dit in Limburg willen doen zijn provincie en terreinbeherende organisaties nog in gesprek.

5.4. Monitoringsmaatregelen

Om te bepalen in hoeverre de Natura 2000-doelen gehaald zijn, is monitoring van de habitattypen en -soort noodzakelijk. Dit zal één keer in de zes jaar gebeuren, gekoppeld aan de looptijd van het plan.

Om de ontwikkeling van het gebied te kunnen volgen worden vegetatie, flora en de hydrologische situatie gemonitord.

5.4.1. Onderzoeken

Ook vinden er nog de volgende onderzoeken plaats gedurende de looptijd van het Beheerplan:

- Hydrologisch onderzoek: bepalen van de effecten van grondwateronttrekkingen op de aangewezen habitattypen.
- Onderzoek naar de standplaatseisen voor het Hoogveenbos (Weerterbos en de Hoort)
- Mogelijkheid onderzoeken om het proceswater van Trafigura en natuurwater te scheiden (Tungelroyse beek)
- Onderzoek naar de mogelijkheid om het landbouwwater te isoleren van het Weerterbos en de nog overgebleven watergangen verondiepen/dempen

5.5. Handhavingsmaatregelen

In het hoofdrapport staat beschreven met welke herstelmaatregelen de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd worden. Investeren in herstelmaatregelen is niet effectief, als het positieve effect van de maatregelen teniet wordt gedaan door illegale activiteiten.

De provincie Limburg is bevoegd gezag in het kader van de Wet Natuurbescherming en de Omgevingsverordening Limburg. Het provinciale toezicht richt zich op:

- De naleving van verleende ontheffingen, vergunningen en daarbij gestelde voorwaarden;
- De toepassing van de vrijstellingsvoorwaarden uit hoofdstuk 7 van het Natura 2000-plan;
- Het opvolgen van meldingen over mogelijke vergunningplichtig en andere illegale activiteiten.

Voor de handhavingsactiviteiten geldt, dat het Natura 2000-plan geen overdracht van bevoegdheden tussen bestuurlijke partijen beoogt. De provincie neemt in de gebieden met veel handhavingsvragen zo nodig de regie om tot een gezamenlijke aanpak te komen; de basis voor gezamenlijke handhavingsacties blijft bestaan uit de bereidheid tot gerichte inzet van ieders eigen bevoegdheden door elke handhavingspartner. Om de doelen van dit Natura 2000-plan zo goed en zo efficiënt mogelijk te realiseren, is het aan de gebiedspartners bekend, hoe en in welke gevallen zij hun handhavingsbevoegdheden het beste kunnen inzetten voor de Natura 2000-belangen. Zij zijn bereid de betreffende bevoegdheden in te zetten. Vanuit het Natura 2000-plan is er geen noodzaak om binnen dit algemene kader nog gebieds-specifieke handhavingsprioriteiten vast te stellen.

5.6. Welke gevolgen hebben de maatregelen voor de omgeving?

In de voorgaande paragrafen is beschreven welke maatregelen we gaan nemen om de natuurdoelen te halen. Hieronder zijn de belangrijkste sociaaleconomische gevolgen van deze maatregelen voor de gebruikers van het gebied beschreven. De maatregelen zijn een afweging tussen ecologisch herstel en ruimte voor economische ontwikkelingen. Hierin is een balans gevonden tussen natuur en economie.

Hydrologie

De anti-verdrogingsmaatregelen (waterkwantiteit) hebben behalve binnen het gebied ook gevolgen buiten het gebied. Hier zullen via mitigerende maatregelen oplossingen worden gezocht. Ook zal door de grondwaterkwaliteit te verbeteren (nitraatbelasting) de maatregelen gevolgen hebben op de bemesting van gronden in de intrekgebieden.

Beheermaatregelen

De beheermaatregelen vinden binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied plaats. Deze brengen geen beperkingen buiten het gebied met zich mee.

Recreatie

De voorgenomen maatregelen leiden niet tot verdere beperkingen van de recreatiemogelijkheden binnen het Natura 2000-gebied. Sommige vormen van beheer kunnen tijdelijk de belevingswaarde van het gebied verlagen. Daarom is goede communicatie hierover met bewoners en recreanten belangrijk.

Beperkingen voor bewoners/industrie/bedrijvigheid

De voorgenomen maatregelen leiden niet tot verdere beperkingen in de mogelijkheden voor bewoners, industrie of andere bedrijvigheid buiten het gebied.

6. Financiering en subsidieregelingen

6.1. Budgettering

Voor uitvoering van de instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn om de Natura 2000-doelen voor het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven te behalen, heeft de provincie Limburg uit het Natuurpact 2013 budget beschikbaar. Voor de tot en met 2021 uit te voeren gebiedsmaatregelen is dit budget door de provincie opengesteld voor de uitvoering en subsidiëring van de betreffende maatregelen. Een groot gedeelte van de Natura 2000-planmaatregelen kan daarmee worden uitgevoerd, waaronder ook de herstelmaatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse (2017).

Het grootste gedeelte van de instandhoudingsmaatregelen in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zal binnen de beheerplanperiode (2021-2027) uitgevoerd worden; op onderdelen is doorloop nadien mogelijk. Nu de voortzetting van het Natuurpact 2013 in een Kamerbrief is bevestigd door de minister van LNV (10 juli 2020), is er voldoende vooruitzicht op externe dekking van de kosten van de Natura 2000-planmaatregelen na 2021. Voor de provincie Limburg is deze externe dekking sinds de decentralisatie uitgangspunt van beleid. De duidelijkheid over voortzetting van de Natuurpact-budgetten biedt de ruimte om het pakket instandhoudingsmaatregelen voor het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven tot en met 2027 vast te stellen. Met de terreinbeheerders of natuurorganisaties worden meerjarige uitvoeringsafspraken vastgelegd voor de periode 2021-2027, als vervolg op de eerdere uitvoeringsovereenkomsten en subsidietoezeggingen.

In onderstaande tabel zijn de kosten van de maatregelen die voortvloeien uit hoofdstuk 5 voor de eerste planperiode 2021-2027 samengevat.

Tabel 6.1 Kostenoverzicht en financiering Weerter- en Budelerbergen & Ringselven voor de planperiode 1 (2021-2027)

Maatregel	Doel	Kosten totaal (€)
Instandhoudings- maatregelen	Stopzetten achteruitgang / realisatie instandhoudingsdoelen	7.002.634
Onderzoeken	Kennisleemten opvullen	275.000,-
Monitoring	Bepalen doelbereik	22.500,-
Communicatie	Vergroten draagvlak / naamsbekendheid	60.000,-
Realisatie Natuurnetwerk (NNN)	Uitbreiding / realisatie instandhoudingsdoelen	9.936.000,00
Totaal		16.938.634

6.2. Uitvoering

De maatregelen die nodig zijn om de Natura 2000-doelen te behalen, worden voor een deel onder de vlag van partnercontracten en PIO (Platteland in Ontwikkeling) uitgevoerd. Het PIO zal opgevolgd worden door het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied. Voor de uitvoering van de instandhoudingsmaatregelen zijn subsidieregelingen van toepassing. Het actuele overzicht van deze regelingen en de daarbij beschikbare jaarbudgetten (subsidieplafonds) zijn terug te vinden op de website van de provincie: <https://www.limburg.nl/loket/subsidies/actuele-subsidies/> onder het kopje Natuur.

In samenwerking met de provincies en het Ministerie van Economische Zaken is het programma POP3 opgesteld. Ten behoeve van de uitvoering van POP3 in Limburg is door Gedeputeerde Staten van Limburg de Subsidieverordening POP3 Limburg vastgesteld.

6.3. Schade

De Wet Natuurbescherming biedt aan betrokkenen mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen bij Gedeputeerde Staten als die schade volgens hen het gevolg is van een vastgesteld Natura 2000-plan (artikel 6.3 Wet Natuurbescherming). Om in aanmerking te komen voor tegemoetkoming dient aan de in de wet genoemde eisen te worden voldaan. Zo komt enkel schade in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak voor tegemoetkoming in aanmerking en blijft de schade die binnen het normaal maatschappelijk risico valt voor rekening van de aanvrager. Voor zover betrokkenen pas later als gevolg van een (uitvoerings)besluit met betrekking tot concreet uitgewerkte Natura 2000-planmaatregelen menen schade te lijden, wordt verwezen naar de in betreffende wet- en regelgeving opgenomen regelingen met betrekking tot schade (bijvoorbeeld artikel 7:14 e.v. van de Waterwet).

7. Toetsing huidig gebruik

7.1. Inleiding en juridisch kader

Eén van de functies van het plan is het toetsen van de effecten die bestaande activiteiten hebben op de natuurdoelen in en rondom de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Kortweg noemen we dat: *toetsing huidig gebruik*. Deze toetsing bepaalt welke bestaande activiteiten – eventueel onder bepaalde voorwaarden – worden vrijgesteld van de vergunningplicht binnen de Wet natuurbescherming. Die activiteiten mogen het op tijd halen van de natuurdoelen uit de hoofdstukken 3, 4 en 5 niet in de weg staan. Is dat wel het geval, dan moeten er passende maatregelen getroffen worden. Zo nodig worden er voorwaarden of beperkingen gesteld aan de activiteiten in of rond de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Ook bij de eventuele vergunningverlening kunnen voorwaarden of beperkingen worden gesteld.

Onder *huidig gebruik* verstaan we in dit Natura 2000-plan: de legale activiteiten die in 2019 in of rondom de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven werden uitgevoerd. Het gaat dus om het gangbare gebruik op het moment dat dit Natura 2000-plan werd opgesteld. Nieuwe initiatieven of projecten en toekomstige uitbreiding, intensivering of verplaatsing van bestaande activiteiten vallen buiten het huidig gebruik.

In dit hoofdstuk wordt het huidige gebruik getoetst en ingedeeld in categorieën. De toetsing geldt voor het hier concreet beschreven huidige gebruik (in de huidige vorm, locatie, omvang en tijd) en voor de wettelijke werkingsduur van dit Natura 2000-plan (6 jaar). Voor een aantal vormen van huidig gebruik leidt dit tot vrijstelling van de vergunningplicht (al dan niet onder voorwaarden) of tot de conclusie dat de vorm van huidig gebruik niet wordt vrijgesteld in het kader van voorliggend Natura 2000-plan. In dat laatste geval valt het huidig gebruik onder de reguliere werking van de Wnb en zal na onderzoek op initiatief van belanghebbende moeten blijken of sprake is van een vergunningplicht waarvoor de Provincie Limburg in de regel het bevoegd gezag is. Ook als er sprake is van wijziging van het vrijgestelde gebruik, dan is het gewijzigde gebruik mogelijk wel vergunning plichtig in het kader van de Wnb.

7.2. Inventarisatie en selectie huidig gebruik

Het huidig gebruik in en rond de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is geïnventariseerd aan de hand van gegevens van de Provincies, de gemeenten Weert, Nederweert en Cranendonck, waterschappen de Dommel en Limburg en Arcadis. Een groep gebruikers en gebiedskenners heeft deze lijst met gebruiksvormen tijdens een gebiedssessie gecheckt en waar nodig aangevuld. De definitieve lijst is opgenomen in de eerste kolom van Bijlage 7.5 van het Hoofdrapport. Vervolgens hebben deskundigen bekeken welke activiteiten een negatieve invloed kunnen hebben op de beschreven natuurdoelen. Alleen die doelen worden in dit hoofdstuk getoetst. Activiteiten die in hoofdstuk 3 als knelpunt zijn beschreven, worden in dit hoofdstuk niet opnieuw getoetst. De uitvoering van de maatregelen uit dit Natura 2000-plan wordt niet gerekend tot het *huidig* gebruik. Eigenaren en organisaties hebben een inspanningsverplichting om deze maatregelen op een zorgvuldige en professionele manier uit te voeren. Hierbij moet rekening worden gehouden met alle instandhoudingsdoelen, zodat significant negatieve effecten worden voorkomen.

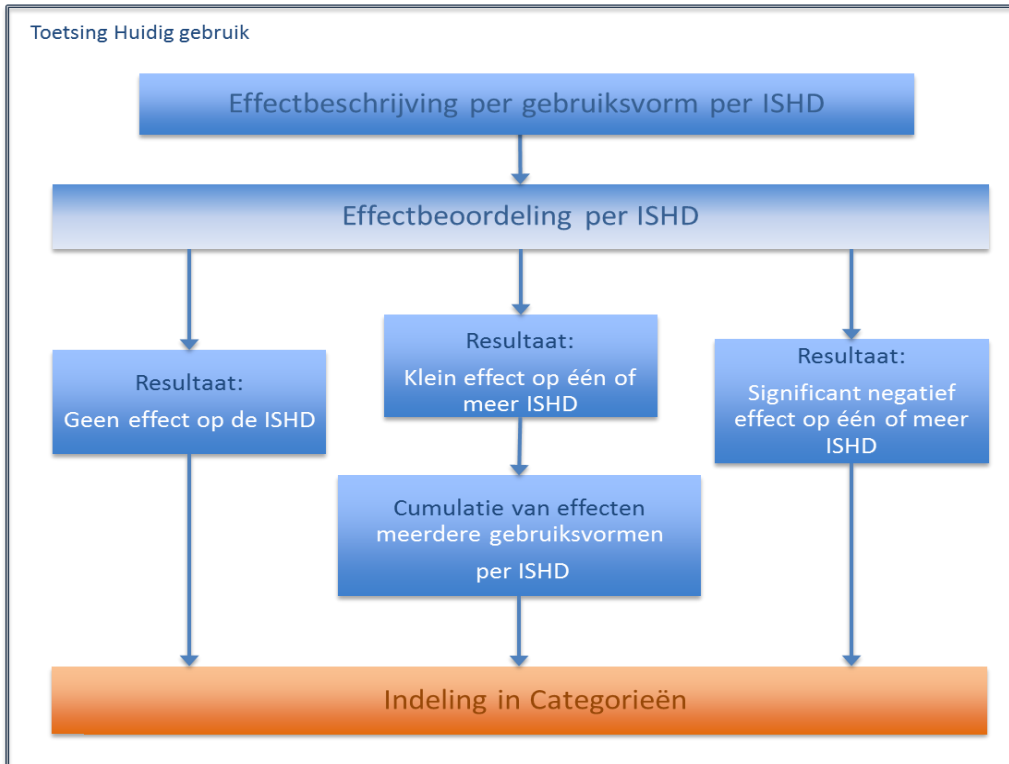
Ook is voor activiteiten is geen toetsing opgenomen, indien:

- er al een vergunning is afgegeven of aangevraagd;

- het gebruik is vrijgesteld op grond van wet- en of regelgeving (bijvoorbeeld via een provinciale verordening);
- het de stikstofproblematiek betreft, die via een separaat traject wordt geregeld.

7.3. Toetsingsmethodiek

De feitelijke toetsing bestaat uit drie onderdelen: effectbeschrijving, effectbeoordeling en categorie-indeling. Figuur 7.1 geeft schematisch weer hoe de toetsing van het huidig gebruik eruitziet. De afkorting ISHD staat voor instandhoudingsdoel; de natuurdoelen uit dit Natura 2000-plan.



Figuur 7.1 Schematische weergave van de werkwijze bij toetsing van het huidig gebruik in dit Natura 2000-plan.

De effectbeschrijving omvat naast een beschrijving van de activiteit een analyse van de gevolgen die het gebruik kan hebben op de natuurdoelen. Dit gebeurt op basis van de best beschikbare (gebieds)-kennis, wetenschap en expert judgement. De algemene regelgeving die van toepassing is op de uitvoering van activiteiten (gedragscodes, voorschriften vanuit milieuwetgeving etc. etc.), is integraal onderdeel van de beschreven gebruiksvormen; eventuele overtredingen daarvan kunnen aanleiding zijn voor handhaving (zie paragraaf 5.4).

Als er bestrijdingsmiddelen worden gebruikt – bijvoorbeeld om exoten of onkruiden te belemmeren – geldt het volgende uitgangspunt: zodra er nieuwe middelen beschikbaar zijn met minder (kans op) schadelijke effecten, worden die indien nodig toegepast in de nabijheid van kwetsbare natuur.

De effectbeoordeling richt zich op de vraag of significant negatieve effecten op de natuurdoelen kunnen worden uitgesloten. Daarbij wordt rekening gehouden met de maatregelen die in hoofdstuk 5 van dit Natura 2000-plan zijn vastgelegd. Met andere woorden: staan de huidige activiteiten het halen van de natuurdoelen mogelijk in de weg?

Bij de effectbeoordeling is gebruik gemaakt van de “Effectenindicator” zoals die voor ieder Natura 2000-gebied kan worden samengesteld op de website www.synbiosys.alterra.nl. Een afbeelding van

deze gebied specifieke effectenindicator is in het Hoofdrapport weergegeven in figuur 7.3. Met dit hulpmiddel is voor de natuurdoelen nagegaan of de huidige activiteiten tot negatieve effecten leiden.

Een vervolgstap in de effectbeoordeling kan bestaan uit de cumulatietoets. Deze extra toets geldt voor activiteiten met een klein effect (niet-significant maar ook niet-verwaarloosbaar). Samen kunnen deze kleine effecten een groter – en wel-significant negatief – effect hebben. In dat geval kunnen extra maatregelen nodig zijn om het effect te reduceren of worden aanvullende voorwaarden aan de verschillende gebruiksvormen gesteld. De categorie-indeling volgt uit de effectbeoordeling. De beschrijving van de categorieën en de indelingscriteria is opgenomen in de volgende paragraaf.

7.4. Categorieën

Als gebleken is dat er sprake is van vrijstelling voor de vergunningplicht heeft dat uitsluitend betrekking op hoofdstuk 2 (gebiedsbescherming) van de Wnb en niet op vergunningplicht die uit andere wetgeving of andere hoofdstukken van de Wnb voortvloeit.

Categorie 1: Huidig gebruik vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht

In deze categorie valt het gebruik waarvan vaststaat dat dit geen (significant) negatieve effecten heeft (ook niet in combinatie met andere gebruiksvormen). Dit gebruik heeft geen gevolgen voor het behalen van de natuurdoelen. Deze activiteiten zijn in dit plan vrijgesteld van de vergunningplicht in het kader van de Wnb, zonder aanvullende voorwaarden, zolang het gebruik niet wijzigt ten opzichte van de getoetste situatie. In deze categorie vallen ook gebruiksvormen die niet individueel vergunning-plichtig zijn te stellen, zoals bijvoorbeeld het huidig gebruik van wegen door verkeer en het gebruik van recreatiepaden door wandelaars en fietsers conform de bestaande openstellingsregels.

Categorie 2a: Huidig gebruik vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht, mits instandhoudingsmaatregelen extra of versneld worden uitgevoerd.

In deze categorie vallen toekomstige gebruiksvormen gebruik indien zij bij een huidige ex ante-toetsing leiden tot (significant) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen, onder de voorwaarde dat aanvullende of versnelling van de in hoofdstuk 5 beschreven instandhoudings-maatregelen ervoor zorgt, dat deze negatieve effecten op voorhand weggenomen zijn. De voorwaarde dat de instandhoudingsmaatregelen op voorhand moeten zijn uitgevoerd is een consequentie van het arrest van de Raad van State m.b.t. de PAS eind mei 2019.

Het behalen van de instandhoudingsdoelen cf. voorliggend plan komt hierdoor niet in gevaar. Deze categorie van vormen van gebruik kan in een addendum op dit Natura 2000-plan worden vrijgesteld van de vergunningplicht in het kader van de Wnb en is in voorliggend plan thans niet aan de orde.

Categorie 2b: Huidig gebruik vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht, met gebied specifieke voorwaarden

In deze categorie vallen gebruiksvormen, of een combinatie van gebruiksvormen, waarvan niet kan worden uitgesloten dat er een significant negatief effect bestaat op het behalen van de natuurdoelen. Voor deze gebruiksvormen geldt echter dat de negatieve effecten worden weggenomen door gebied specifieke, aan het gebruik verbonden, aanvullende beperkingen en/of voorwaarden, bovenop eventueel al bestaande voorwaarden uit andere wet- en regelgeving. Deze vormen van gebruik zijn in dit Natura 2000-plan vrijgesteld van de vergunningplicht in het kader van de Wnb, mits aan deze aanvullende voorwaarden wordt voldaan en mits het gebruik niet wijzigt ten opzichte van de getoetste situatie.

Categorie 3: Huidig gebruik niet vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht, nadere toets in Wnb-vergunningsprocedure

In deze categorie valt het gebruik waarvan niet kan worden uitgesloten dat er een significant negatief effect bestaat op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Bovendien is op dit moment onduidelijk of en hoe de negatieve effecten van dit gebruik weggenomen kunnen worden. Daarom kan dit gebruik niet als vergunningsvrij worden opgenomen. Onder deze categorie valt ook het gebruik waarover onvoldoende informatie beschikbaar is om te beoordelen of er daadwerkelijk een vergunningplicht in het kader van de Wnb aan de orde is of tot vrijstelling daarvan kan worden besloten. Binnen het wettelijk kader van de Wnb moeten de effecten nader worden onderzocht om te bepalen of een vergunning moet worden aangevraagd bij de Provincie Limburg.

Herbeoordeling na afloop van een Natura 2000-planperiode

Het oordeel *vrijstelling van de vergunningplicht* geldt voor één planperiode. Als na afloop van een Natura 2000-planperiode uit monitoringresultaten blijkt dat het behalen van de natuurdoelen toch gevaar dreigt te lopen, moet het gebruik opnieuw worden beoordeeld. Dat kan leiden tot indeling in een andere categorie, aanpassing van de maatregelen en/of voorwaarden.

7.5. Toetsing huidig gebruik

Voor het gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zijn daarom de volgende vormen van huidig en toekomstig gebruik hier niet opnieuw beoordeeld:

- Vergunning Wet natuurbescherming.
Gebruiksvormen die een geldige vergunning Wet natuurbescherming (of Natuurbeschermingswetvergunning) hebben.
- Drones
Voor het gebruik van luchtvaartuigen (waaronder ook drones >25 hg.) nabij o.a. Natura 2000-gebieden heeft de provincie in het kader van haar bevoegdheden in het kader van de Luchtvaartwet in maart 2019 een ontwerp-beleidskader vastgesteld en in de inspraak gebracht. Voor het gebruik van drones <25kg. boven en nabij Natura 2000-gebieden zal de provincie een separate regeling opnemen in de Omgevingsverordening; om die reden wordt deze vorm van (huidig) gebruik niet beoordeeld in het kader van voorliggend Natura 2000-plan." Op dit moment is er tijdelijke provinciale regeling van toepassing.
- Beweiden en bemesten
Het bemesten van gronden binnen of nabij het Natura 2000-gebied is als gevolg van de Raad van State-uitspraak over de PAS van mei 2019 niet meer op grond van de Omgevingsverordening Limburg vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht. De effecten van bemesten zijn in voorliggend plan nog niet getoetst. Op basis van het advies van de commissie Remkes (december 2019) en aansluitende beleidsafspraken op Rijks- en provinciaal niveau zal in een addendum op dit Natura 2000-plan vastgelegd worden in hoeverre vrijstelling aan de orde is.
Voor beweiden hebben de provincies in april 2020 besloten, dat dat niet separaat Wnb-vergunningplichtig is, maar in de meeste gevallen onderdeel uitmaakt van de stalvergunning.
- Openbare wegen en verkeer
Het huidig verkeerskundig gebruik dat stikstofdepositie veroorzaakt is, vormt onderdeel van het stikstofbeleid en wordt in hoofdstuk 7 niet opnieuw getoetst. Het gebruik van openbare wegen door individuele verkeersdeelnemers is niet vergunningsplichtig in het kader van de Wnb. Voorliggend Natura 2000-plan kan dus geen vrijstellingsregeling voor individuele weggebruikers bevatten. Indien het bestaande wegverkeer te nadelige effecten zou hebben op de instandhoudingsdoelen, dan is dat in hoofdstuk 3 als knelpunt beschreven. Alleen indien daarvoor in hoofdstuk 5 onvoldoende herstelmaatregelen kunnen worden getroffen, kan aan de orde zijn dat in dit hoofdstuk regulerende maatregelen met betrekking tot het huidig gebruik worden opgenomen. In het voorliggende Natura 2000-gebied is dat niet aan de orde.

Wijzigingen in de verkeersregulering of in de openstelling van wegen is wel vergunning plichtig. Dergelijke besluiten worden genomen via separate openbare besluitvormingsprocedures, waarin een toetsing is opgenomen van de effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelen, zoals bijvoorbeeld de heringebruikname van de spoorlijn tussen Weert en Hamont.

- Bedrijven

In en in de omgeving van het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven vindt diverse bedrijvigheid plaats. De bij deze bedrijven/voorzieningen behorende vormen van huidig gebruik kunnen in de vorm van visuele of geluidsverstoring, trillingen, uitstoot en/of (grond-) waterbeïnvloeding mogelijke effecten hebben op het Natura 2000-gebied.

Voor zover dit huidig gebruik niet al vergund of getoetst is in het kader van de Wnb, worden in dit Natura 2000-plan de bedrijven niet op voorhand vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht. Afhankelijk van tijd, omvang, plaats en intensiteit van de bedrijvigheid kan in elk individueel geval sprake zijn van een vergunningplicht op grond van de Wnb. Voor nieuwe bedrijfsontwikkelingen geldt hetzelfde.

Tabel 7.1 beoordeling huidig gebruik natuurbeheer

Natuurbeheer	Categorie			
	1	2a	2b	3
Regulier beheer van de graslanden	X			
Regulier beheer van de droge en vochtige bossen	X			
Droge en vochtige bossen kappen en uitslepen in leefgebied van de Boomleeuwerik			X	
Regulier beheer van de moerassen, vennen en poelen	X			
Regulier beheer van de droge heide en stuifzanden	X			
Droge heide/stuifzanden: Plaggen, chopperen, maaien en strooisel vegen van heide in het leefgebied Boomleeuwerik			X	
Regulier beheer en onderhoud cultuurhistorische elementen	X			
Monitoring, onderzoek, toezicht en handhaving	X			
Exotenbeheer	X			

Tabel 7.2 beoordeling huidig gebruik landbouw

Landbouw	1	2a	2b	3
	Machinale bewerking op agrarische gronden	X		
Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen				X
Peilgestuurde drainages in provincie Limburg: bestaande drainage en het vervangen van bestaande drainage naar peilgestuurde drainage	X			
Bestaande drainage en het vervangen van bestaande drainage naar peilgestuurde drainage in provincie Noord-Brabant.				X
Peilgestuurde drainages in provincie Limburg en Noord-Brabant: de aanleg en het gebruik van nieuwe drainages				X
De effecten van bestaande beregening met grondwater waarvoor lokaal (grond)water wordt onttrokken in provincie Limburg zal nader worden onderzocht en is daarom nog niet meegenomen in ditH7. Voor Brabant is dit wel onderzocht maar de vraag is of de conclusie van dit onderzoek kan blijven staan na recentelijke uitspraken van de Rechtbank en Raad van State waarbij door de rechtbank is aangegeven dat vergelijkbare				X

onderzoeken de effecten van droge jaren onvoldoende meenemen. Ook voor Brabant biedt dit nu onvoldoende zekerheid en is ook voor Noord-Brabant zijn de grondwateronttrekkingen niet meegenomen in H7.				
Berekening met grondwater waarvoor lokaal (grond)water wordt onttrokken in provincie Limburg en Noord Brabant: voor nieuwe grondwateronttrekkingen ten behoeve van berekening, het intensiveren van bestaande onttrekkingen en het verplaatsen van bestaande onttrekkingen				X

Tabel 7.3 beoordeling huidig gebruik recreatie, toerisme en sport

Recreatie, toerisme en sport	1	2a	2b	3
Recreatief gebruik van wegen en paden: wandelen, hardlopen, paardrijden, fietsen conform openstellingregels	X			
Educatieve excursies: georganiseerd door terreinbeheerders of natuurorganisaties			X	
Educatieve excursies: georganiseerd door overige partijen				X
Evenementen				X
Modelvliegbaan	X			
Verblijfsvoorzieningen, horeca en overige recreatieve voorzieningen	X			

Tabel 7.4 beoordeling huidig gebruik waterbeheer

Waterbeheer	1	2	3	4
Beheer, onderhoud en monitoring watergangen			X	

Tabel 7.5 Wonen en verblijven

Wonen en verblijven	1	2a	2b	3
Wonen en verblijven	X			

Tabel 7.6 beoordeling huidig gebruik drinkwaterwinning

Drinkwaterwinning	Categorie			
	1	2a	2b	3
Drinkwaterwinning: Hunsel, Ospel, Budel en Someren	X			

Tabel 7.7 beoordeling huidig gebruik militair gebruik

Defensie	1	2a	2b	3
Het houden van oefeningen	X			

Tabel 7.8 beoordeling huidig gebruik nutsvoorzieningen

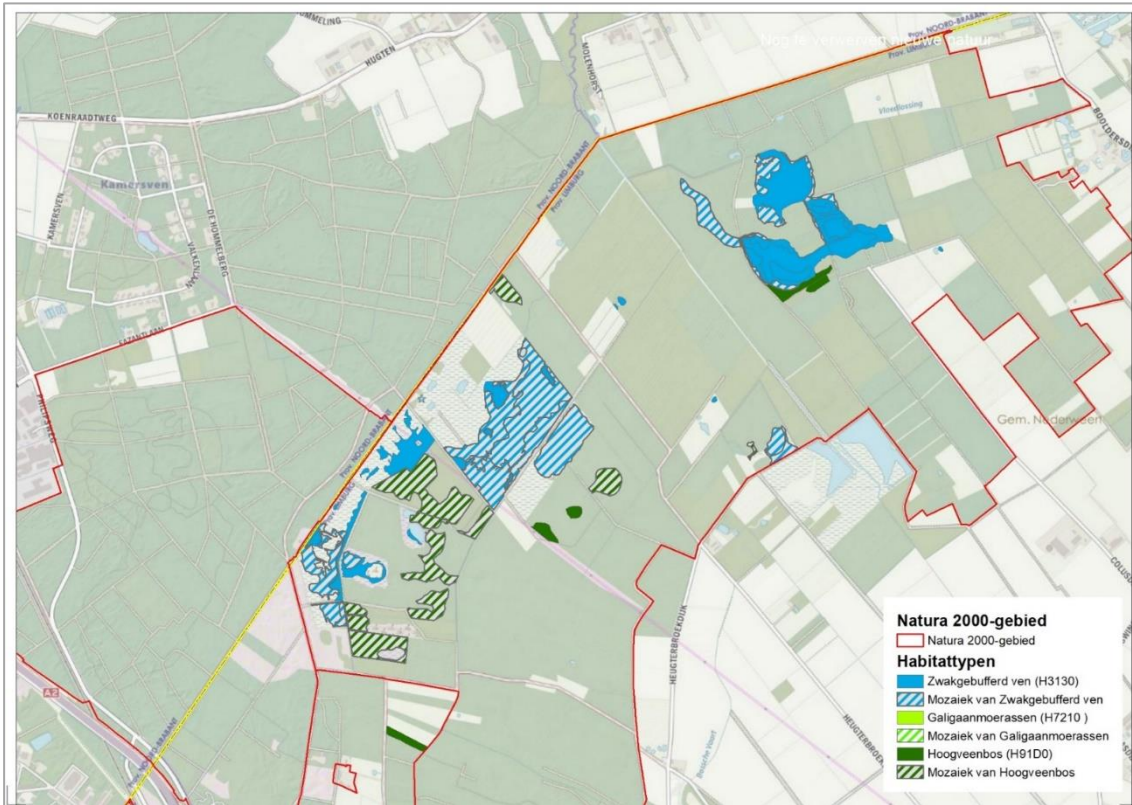
Nutsvoorzieningen	1	2a	2b	3
Inspectie, beheer en onderhoud vloeistof- en gasleidingen: inspecties en regulier onderhoud en beheer	X			
Inspectie, beheer en onderhoud vloeistof- en gasleidingen: vormen van groot en achterstallig onderhoud binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied.				X
Calamiteiten			X	
Inspecties, beheer en onderhoud hoogspanningsleidingen	X			

Tabel 7.9 beoordeling huidig gebruik jacht, populatiebeheer en schadebestrijding

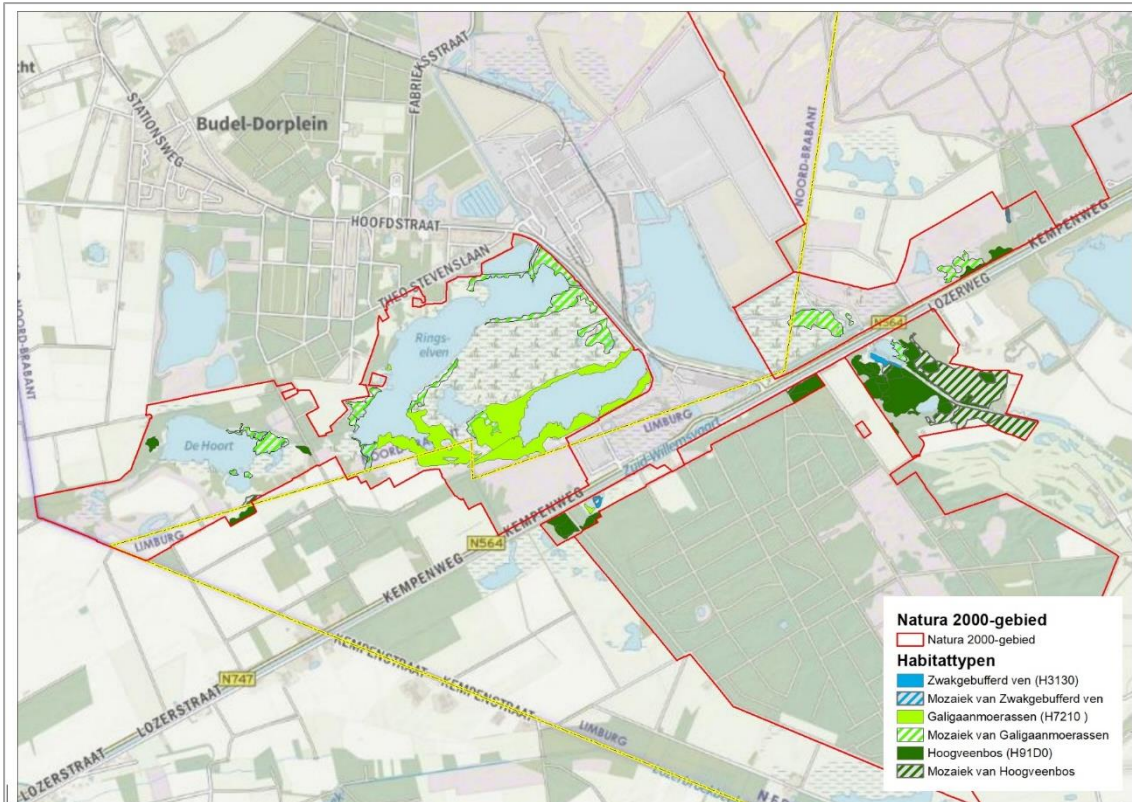
Jacht, populatiebeheer en schadebestrijding	1	2a	2b	3
Jacht			X	
Populatiebeheer en schadebestrijding			X	

8. Bijlagen

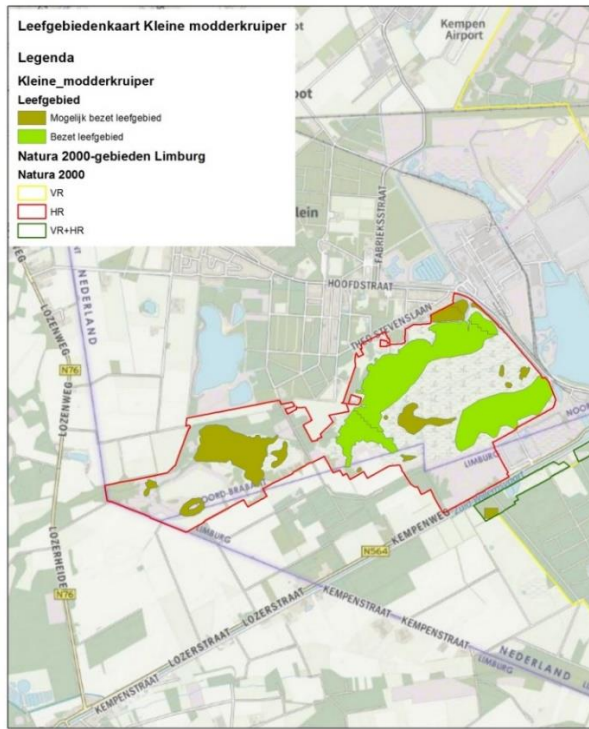
Bijlage 8-1 Habitattypen Weerterbos



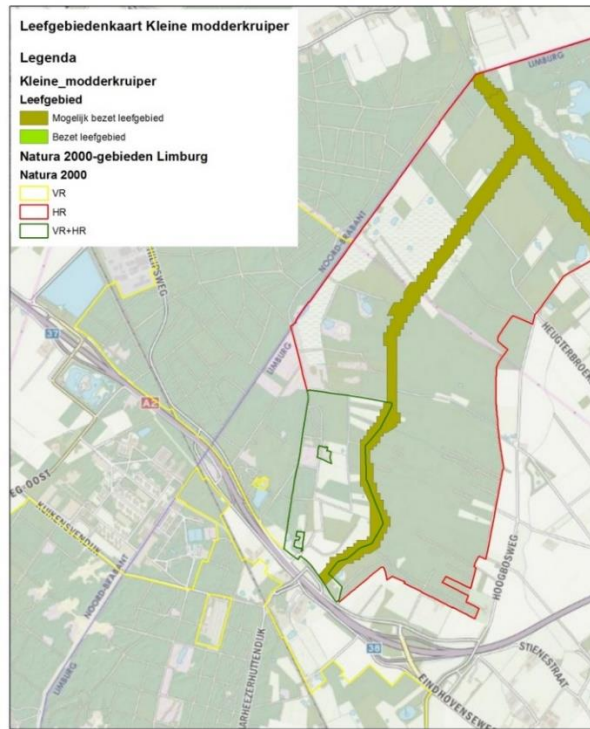
Bijlage 8-2 Habitattypen Kruispeel, Ringselven en Laurabossen



Bijlage 8-3 Leefgebiedenkaart Kleine modderkruiper

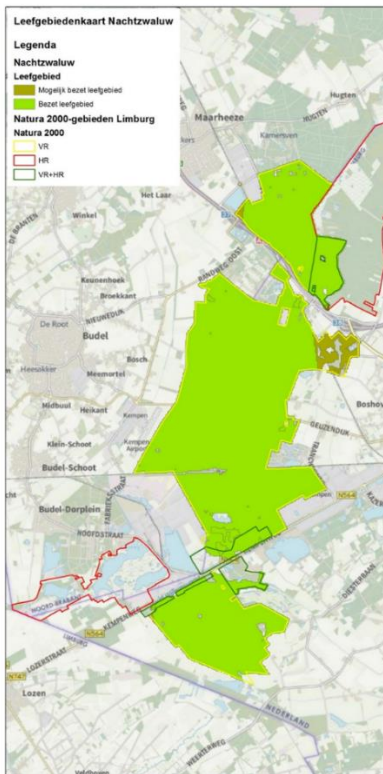


Deelgebied Kruispeel, Laurabossen en Ringselven

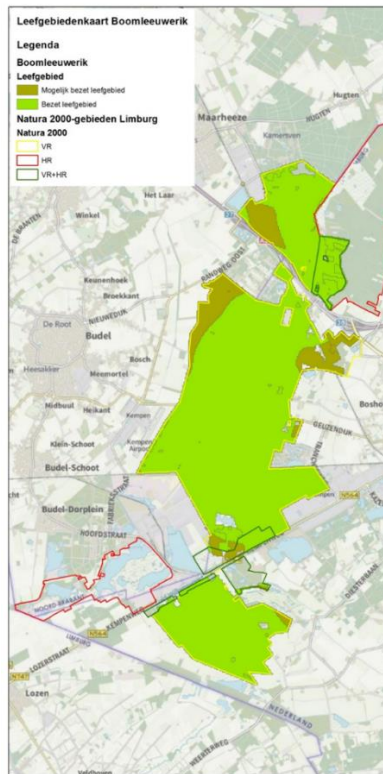


Deelgebied Weeterbossen

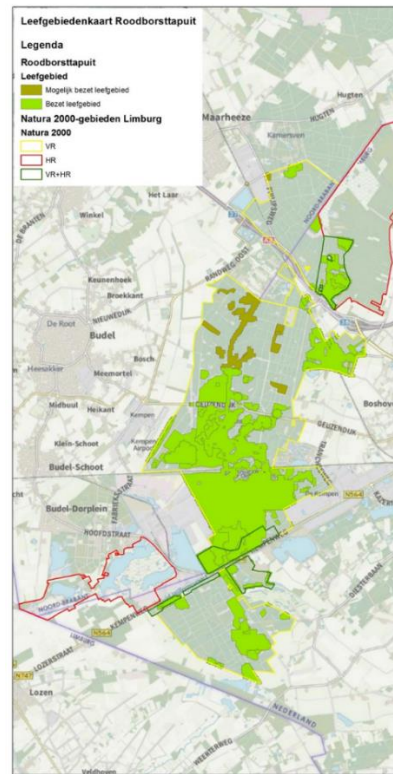
Bijlage 8-4 Leefgebieden vogelrichtlijnsorten



Nachtswaluw



Boomleeuwerik



Roodborsttapuit

Gezien de uitspraak van de Minister vindt er momenteel een controle plaats op basis van de aanwezigheid van stikstofgevoelige leefgebieden op agrarisch gebruikte grond. De bovenstaande kaarten kunnen op basis van de deze controle nog enigszins worden aangepast.

